Nr. 82. Łódź, Niedziela, 23 marca 1924 r. Rok VII.

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY i LITERACKI.

Prenumerata miesięczn. w Łodzi mk. 5.000.000
" " " Kraju " 6.500.000
" " " zagran. 12.000.000
Odnoszenie do domu 250.000 mk. miesięcznie.
Głos Polski" łącznie z „Kurjerem Wiecz." wraz z odnoszeniem 8.300.000 mk. miesięczn

Cena 250.000 mk.

Redakcja i Administracja
Łódź, Piotrkowska nr. 106.
Telefony: Redakcji nr. 19-71.
Administr. 199. Nocny — 799.

Ogłoszenia: I strona i w tekście 150.000 mk
za wiersz Nekrologi 100.000 "
milimetr. Nadesłane po tekście 100.000 "
jednoszp. Zwyczajne 80.000 "
Strona gazety dzieli się na 10 szpalt ogłoszeniowych.
Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 6.000.000 mrk
Ogłoszenia zamiejscowe obliczanesą o 50 procent
zaś firm zagranicznych o 100 procent drożej

„CASINO" Jannings w dramacie „Wszystko za pieniądze"
Dziś ostatni dzień! JUTRO przepiękna artystka hrabianka Rina da Lignoro — — w „MESSALINIE".

Biuro Handlowo-Budowlane
J. PACER, M. PRZESMYCKI i S-ka
Biuro: Piotrkowska 111. Telef. 29-11. Składy: Kopernika 63.
Adres telegraficzny: ŁÓDŹ, HANBUD.
Czynne od godz. 9—1 i od 3—6 po poł. Czynne od godz. 9—1 i od 3—6 po poł.
Wyłączne przedstawicielstwo na Województwo Łódzkie następujących firm:
Tow. Akc. dawniej Zakłady Skody w Pilznie
(Dom Handlowo Techniczny Avenarius i S-ka w Warszawie)
Tow. Handlowo-Przemysłowe „Co abor" w Warszawie
(Syndykat fabryk gwoździ i drutu)
Kopalnie i Piece Wapienne „Sulejów Górny" w Sulejowie
Parowa Cegielnia „Piwonice" w Kaliszu
Fabryka opon samochodowych „Englebert fils et Co" w Liege (Belgja)
Fabryką masywow samochodowych „Belgica" w Liege (Belgja)
Całkowite urządzenia elektrowni, cukrowni, fabryk chemicznych, dla przemysłu gorzelnianego, browarniczego, chłodnie i urządzenia rzeźni, hut i walcowni, budowa żórawi i urządzeń kolejowych, budowa mostów i konstrukcji żelazn., maszyn parowych, motory spalinowe, turbiny parowe, maszyny do łamania, mielenia kamieni i in.
Opracowywanie planów i kosztorysów budowli. Instalacja siły i światła.
Nadto dostarcza po cenach fabrycznych wszelkie materjały budowlane, techniczne i elektrotechniczne.

Olbrzymią zwyżkę plonów
osiąga rolnik przez celowe użycie oprócz azotowych i fosforowych nawozów sztucznych, niezbędnych — wszystkim roślinom —
Soli potasowych
(Stassfurckich)
30—32% i 40—42%
Wszędzie w Polsce do nabycia.
35-2

Gustaw Zmigryder WARSZAWA, Czysta 2
551—2
M-me Henriette WARSZAWA, Mazowiecka 6
przybywają do Łodzi dn. 26 marca b. r. z nowymi modelami. Grand-Hotel.

Do Członków Krajowego Związku Przemysłu Włókienniczego w Łodzi, Moniuszki № 5.

Zarząd Krajowego Związku Przemysłu Włókienniczego wzywa niniejszem swych członków do ostatecznego załatwienia subskrybcji na akcje Banku Polskiego.

W tym celu biuro Związku będzie otwarte w: 546—3

niedzielę	dnia 23 b. m.	od godz. 9-ej do 2-ej;	
poniedziałek	" 24 b. m.	" " 9-ej " 2-ej	i od 4-ej do 7-ej;
wtorek	" 25 b. m.	" " 9-ej " 2-ej;	
środę	" 26 b. m.	" " 9-ej do 2-ej	i od 4-ej do 6-ej

Środa 26 b.m. jest ostatnim dniem subskrybcji w Związku.

Subskrybujący wpłacają 40% sumy, pozostałe zaś 60% będzie rozłożone na 20%-owe raty miesięczne.

Czytajcie „Kurjer Wieczorny".

Paryskie kapelusze
w wielkim wyborze
Atelier Artistique de Chapeaux
Dzielna 3, front, — II piętro
Przyjmuje bez przerwy od godziny 10 rano do 6 wieczór.
568—2

„Helena i upadek Troi"
najdroższy i najwspanialszy film świata
w Kinie „Luna".

Dla młodzieży.
Codziennie o g. 3.30 pp poł., w sobotę, niedz. i święta o g. 2-ej po poł., I-sza serja filmu
„Helena i Upadek Troi"
Ceny od mk. 500.000
Kino-teatr „Luna"

Na raty!
Nowootrzymany transport
-rowerów-
wyścigowych, półwyścigowych i damskich poleca skład rowerów oraz części rowerowych
J. Mędrzycki
Łódź, Kilińskiego 28/30.
Generalny zastępca na Województwo Łódzkie rowerów fabryki „TORPEDO".
Wyroby Tow. Akc. Weil-Werke w Frankfurcie n/M.
Dla pp. mechaników odnośny rabat. 664—1

Obróbkę drzewa
na maszynach wykonywa
Fabryka Wyr. Drzewnych
„XYLOS"
Napiórkowskiego 59. 27-5

„Helena i upadek Troi"
12 aktów — 2 serje jednocześnie demonstrowane
w Kinie „Luna".

Singerowa
wznowiła swą czynność.
Al. Kościuszki Nr. 31.
Przyjmuje wyłącznie od 3—7 pp.

Palta i kostjumy
najnowszych fasonów na nadchodzący sezon w wielkim wyborze już nadeszły.
Na składzie wielki wybór sukien i bluzek oraz wykwintna bielizna damska.
S. ALTER, Łódź, Piotrkowsk 6 8.
Warunki dogodne. Ceny bardzo przystępne. 850—2

„Helena i upadek Troi"
film w Kinie „Luna"
jest tematem rozmów całej — — Łodzi. — —

O WOLNOŚĆ SUMIENIA.

Duchowieństwo katolickie, bodaj od czasów przyjęcia chrześcijaństwa korzysta w Polsce z wyjątkowych praw i przywilejów. I jeśli z jednej strony Polska była przedmurzem chrześcijańskiem. które Wiedeń od turków uchroniło — to z drugiej znowu, dzięki tym nadzwyczajnym prawom kleru, stajemy się otoczeni „chińskim murem". który zaczyną nam zasłaniać prawdę życia.

Ksiądz w Polsce jest osobą wyjątkową. Posiada dobra zupełnie doczesne. Jest pasterzem nietylko dusz, ale niekiedy poważnego zespołu baranów, trzody chlewnej i innego majątku, co może nie zanadto godzi się z ideologją przezeń reprezentowaną — ale jest, i na to niema rady. Ksiądz jest moralnym rozkazodawcą, zwłaszcza we wsi. Ksiądz kieruje m. in. akcją wyborczą i, powołując się na niebo, najczęściej każe popierać tych, co mają więcej ponad 30 srebrników tu na ziemi. Ksiądz jest urzędowym i przez rząd utrzymywanym trybunem, który z wysokości kazalnicy może społecznie przygotowywać tłumy i przechylać ich opinję i głos na tę lub ową stronę. Ksiądz zasiada w sejmie i w senacie, gdzie staje do walki społecznej najczęściej (Chjena z Witosem) po stronie klasy posiadającej. Ksiądz wreszcie jest poważnym urzędnikiem cywilnym, który daje śluby, chrzty i pogrzeby, pełniąc rolę pośrednika między niebem, a ziemią (bynajmniej nie w powietrzu). A pozatem każdy duchowny rzymsko - katolicki jest członkiem kolegjum, na czele którego stoi papież w starożytnym Rzymie, skąd, ze stolicy papieskiej, idą rozkazy na cały świat, gdzie tylko zatknięto krzyż Chrystusowy i gdzie w jego mieniu duchowni katoliccy sprawują obowiązki jednania z Bogiem.

I gdyby ten duchowy pośrednik między niebem i ziemią uprawiał swój kult, nie oddalając się od ołtarza, — byłoby to do tolerowania. Wolnoć i w Polsce — jak kto chce!...

Gdyby kler nie stwarzał moralnego (przedtem był cielesny) przymusu do stosowania praktyk przez się uprawianych — i gdyby całkowicie oddał się i poświęcił kultowi niebieskiemu, nie mielibyśmy nic do powiedzenia, moglibyśmy jedynie wyrażać podziw (nie żal za grzechy) i składać mu życzenia ustawicznej szczęśliwości (perpetuam felicitatem).

Tak jednak nie jest. Jesteśmy świadkami zjawiska, które jaskrawo przekonywuje nas, że odległość między księdzem, a ołtarzem zwiększa się i to tak szybko zwiększa się, że ten zgrzyt Wyspiańskiego: „Kto z was naszych groszy złodziej? czy żyd jucha. czy dobrodziej"? — ten zgrzyt słychać już nawet na chłopskich zębach.

Z czasem Polska niezawodnie przestanie być krajem bigotów i złotorunnych owieczek do podstrzygania świętopietrzanemi nożycami. I dając wolność sumienia każdemu, kto pod naszą szerokością geograficzną zamieszka, nie pozwoli na przymus grożący pręgierzem za niespełnienie obowiązków wobec Boga. Słowem dojdziemy do oddzielenia kościoła od państwa. które będzie miało za zadanie budować wielkie świątynie ducha, gdzie promień słoneczny będzie głównym sprawdzianem tego, co w tej świątyni wyczuje ludzka Dusza i wykaże Rozum...

Wiem, że tercjarze i bigoci, handlujący wodami święconemi i obrazkami na łokcie powiedzą, mi: bluźnierstwo. Niesłusznie. Przecież śmieszny jest człowiek, który obraża się w imieniu takiego ideału, jak pojęcie Boga. I ohydny jest, kiedy na podstawie takiej obrazy usiłuje sądzić bliźniego.

Kiedy mowa o Bogu, twarz każdego z myślących pokrywa się za dumą i na myśl przychodzą szczere słowa Sokratesa, który nie mogąc rozwiązać kosmicznej zagadki, rzucił słowa do dziś powtarzane i ważkie: „tyle wiem, że nic nie wiem".

Duchowieństwo wogóle, a w Polsce w szczególności, wzięło sobie za obowiązek obrażania się w imieniu Boga.

Kiedy niedawno w „Głosie Polskim" wystąpiłem z artykułem, wzywającym kler do ofiarowania skarbowi Rzeczypospolitej tych drogocennych rzeczy, które w świątyniach się znajdują, kurja biskupia wytoczyła mi sprawę o „świętokradztwo i bluźnierstwo". Zaco? Tylko zato, że wskazałem duchowieństwu zapomnianą przezeń cnotę t. zw. ubóstwo (tym razem materjalne).

Niema w Polsce sprawy, w którą nie wetknąłby poświęcanego nosa duchowny, przedewszystkiem katolicki.

I najczulszą z tych spraw jest wyprawianie na tamten świat. Obrządek ten, jak wiemy, związany jest z wielkiemi ceremonjami i wielkim ceremonjałem. Jednym zapalają tysiąc jarzących się świec wokół trumny. Innym trochę kadzidła dają w martwe oczy. A jeszcze innych wcale się nie grzebie prawidłowo. Niekiedy jednak bywa tak, że ze względu na społeczną stronę interesu — strona duchowna sama prosi o udział w ceremonji. Ojcowie duchowni są sprytni. Spryt ten zawdzięczają życiowemu doświadczeniu.

Kiedy n. p. chodziło o sprowadzenie zwłok Słowackiego na Wawel, — duchowieństwo mające pieczę nad królewskimi grobami, nie chciało zezwolić na to, aby genjalny heretyk spoczął obok prochów koronowanych. Ale kiedy w zeszłym roku w Tarnowie miał się odbyć pogrzeb ofiar krwawej rozprawy, urządzonej przez tych, co chcieli poszczuć ułana na robotnika, to kler tarnowski zaproponował komitetowi pogrzebowemu swój udział w pochodzie żałobnym, stawiając warunek: aby nie było tam czerwonej chorągwi!

Gdzieindziej znowu, jak w Krakowie, w takim samym wypadku — kler udziału odmówił, biorąc zapewne pod uwagę psychologję miasta, które ongiś było stolicą.

Jak dalece modły kleru podlegają zabarwieniom politycznym,— najlepiej świadczy o tem stosunek do zbrodni 16 grudnia 1922 roku. Za zabójcę Niewiadomskiego odprawiano nabożeństwa. Za duszę ofiary mordu, pierwszego prezydenta Narutowicza, unikano wszelkich „Salve Regina".

Czy wobec tego nie byłoby lepiej, aby modlitwy do celów politycznych nie nadużywać? Czy nie lepiej, aby ją zostawić wolności sumienia każdego z nas? Albo też, jeśli modlitwa ma być zbiorowa, dawać jej wyraz ponadludzki w postaci skupienia ducha, odtwarzania utworów muzyki, sztuki plastycznej i nasycania przestrzeni wonią kadzideł, budzących instynkty pożądania piękna, które zawsze się rodzi z tęsknoty?...

Kler składa się z ludzi nie gorszych i nie lepszych od tych, co tworzą gromadę. Kler posiada zbyt wielkie przywileje w stosunku do zwykłych przywar ludzkich, jakie również posiada. Ma prawo grozić piekłem lub obiecywać niebo. Ma interes pójść za trumną takiego czy innego ordynata, ale nie chce pójść na grób samobójcy, którv kulą przerywa pajęczyne swojego smutku. Jednych unika i pomija. Drugimi gwałtownie się opiekuje.

Oto do umierającego Lelewela przychodzi ksiądz, aby go połączyć z Bogiem. Złożony niemocą historyk powiada mu:

Za chwilę stanę przed Panem, więc czemuż będę przed sługą Jego czynił rachunek sumienia?

To było dawno. Ale to się dziś także da powtórzyć: czemu przed sługą? — zwłaszcza, jeśli ktoś sługi nie potrzebuje i jeśli sam sobie sługą być pragnie?

Zaczerpnijmy z faktów najnowszych. Oto w piśmie „Ziemia Lubelska" (Nr. 68 z 9.III r. b.) wyczytałem list obywatela polskiego, Józefa Dominki, który podaje do wiadomości publicznej ciekawy wypadek świadczący o troskliwości kleru w stosunku do chorej jego żony.

List ten brzmi:

„Żona moja, Ludwika Marja Dominko, już od dwuch lat choruje na gruźlicę. Początkowo leczyłem ją w domu, później zaś w trosce o zdrowie reszty rodziny, umieściłem w szpitalu Jana Bożego. Tutaj z miejsca zaczęły się namowy ze strony siôstr miłosierdzia do „pojednania się z Bogiem", t. j. do spowiedzi i komunji. Żona moja wypełnienia tych obrzędów odmówiła. To nie pomogło. Nasyłano jeszcze karmelitę i polecano koniecznie włożyć na siebie medalik „celem ściągnięcia łaski". Stałe odmowy wytworzyły niemiły stosunek między chorą a zakonnicami, wobec czego musiałem żonę zabrać ze szpitala i odwieźć ją do domu matki. Okazało się jednak, że już po kilku dniach zjawia się u żony nieznana jej zupełnie siostra Ludwika od Dominikanów i nama wia ją do spowiedzi, a gdy to nie pomogło, na drugi dzień przychodzi ksiądz jezuita i w dłuższej rozmowie stara się ją „nawrócić" — i znów bezskutecznie. Wobec tego że te najścia mojej chorej żony mogą się nieraz jeszcze powtórzyć. wobec ciężkiego stanu chorej, którą męczy każda rozmowa, a cóż dopiero dyskusja z sofizmującym księdzem, a zresztą wobec zagwarantowanej konstytucją wolności sumienia — wzywam urząd policyjny do przeszkodzenia tym najściom i t. d.".

Oto obrazek, który daje do myślenia, nasuwając pytania:

1) czy my mamy wolność sumienia?

2) czy duchowieństwo nie ma nic lepszego do roboty?

3) czy nasz zbiór praw nie zapewni nam prawa do stanowienia o sobie za życia i częściowo po śmierci?

I jeszcze pytanie: kiedy w Polsce zatryumfuje wolna myśl nad obskurantyzmem tak dostatecznie aby pod karą zwykłej śmieszności nie wolno było obrażać duszy ludzkiej przy pomocy praktyk przypominających średniowieczne umieszczanie aniołków na główce od szpilki.

Musimy i uznać i mieć wolność sumienia — i wolność przekonań.

Tadeusz Wieniawa-Długoszowski.

Arcyb. Cieplak będzie uwolniony.

MOSKWA, 23 marca. (PAT).— Komunikat moskiewskiej radiostacji z dnia 22 marca:

Prezydjum komitetu wykonawczego postanowiło złagodzić (dosłowny tekst komunikatu brzmi: „Mitiger peine") arcybiskupowi Cieplakowi, skazanemu przez komitet wykonawczy R. S. F. S. R. karę 10 lat więzienia na wydanie go Polsce.

WARSZAWA. (Tel. od naszego koresp.)

Dowiadujemy się, że w związku z radiodepeszą o uwolnieniu arcybiskupa Cieplaka, metropolita arcybiskup Kakowski polecił odprawić w nadchodzący wtorek uroczyste nabożeństwo w katedrze św. Jana z okazji ocalenia arcybiskupa polskiego w Rosji.

Dalsze fragmenty walki Chjeno-piasta z rządem sanacji skarbu.

Pretensje o nominację p. Hübnera.

WARSZAWA. (Telef. od nasz koresp.) — **W dniu wczorajszym prezes rady ministrów p. Grabski przyjął przedstawicieli klubów danej większości i odbył z nimi konferencję z powodu nominacji p. Huebnera na ministra spraw wewn., a także w sprawie dalszej roli i akcji p. Moskalewskiego.**

Stronnictwo Chjenopiasta mocno zaniepokojone, że ich wieczny kandydat do teki spraw wewnętrznych znowu nie doszedł do mety. Premjer p. Wład. Grabski stracił wiele czasu i dobrej woli, aby uspokoić rozgniewanych. Co obiecał im na uspokojenie nerwów, nie jest jeszcze bliżej wiadomem. W każdym razie uważamy, iż szkoda czasu i atlasu.

Ku czci marszałka Piłsudskiego.

Dziś 23 b. m. o godz. 12 w poł., w sali tow. hygienicznego w Warszawie, odbędzie się staraniem związku strzeleckiego obchód dla uczczenia imienin marszałka Józefa Piłsudskiego z udziałem pp. Janusza Jędrzejowicza, wice-przew. rady miejskiej Tadeusza Szpotańskiego i red. „Strzelca" T. Czakiego, oraz artystów teatru polskiego, szkoły dramatycznej i szkoły operowej.

W sprawie tajnych organizacji.

WARSZAWA, 22 marca (Pat). Nadzwyczajna komisja sejmowa dla zbadania tajnych organizacji odbyła dziś posiedzenie w obecności p. ministra sprawiedliwości, Wyganowskiego.

Dyskutowano nad tekstem pisma ministra sprawiedliwości w sprawie możliwości wglądania przez komisję w akta sądowe sprawy P. P. P. oraz sprawy Bagieńskiego i Wieczorkiewicza dla ogólnego zaznajomienia komisji z treścią wymienionych spraw.

Pan minister sprawiedliwości ma przygotować piśmienne sprawozdanie w tej sprawie.

Podwyżka taryfy towarowej

Ministerstwo kolei wystąpiło z wnioskiem podwyższenia taryfy towarowej od 25 proc. do 30 proc., począwszy od 1 kwietnia bież. roku.

Konieczność tej podwyżki motywuje ministerstwo tem, że dochody kolei w miesiącach styczniu i lutym b. r. dały o 63,1 miljonów złotych polskich mniej, niż przewidywano w budżecie na rok 1924, i że deficyt w miesiącu marcu wyniesie stosunkowo tyleż.

Podniesienie taryfy projektuje ministerstwo w ten sposób, że nastąpi przesunięcie klas taryfowych o jedną klasę wzwyż, czyli, że towary klasy X opłacać będą taryfę klasy XI, towary klasy IX taryfę klasy X i t. d.

Możliwe przy tem przesunięciu obciążenie taryfowe dla niektórych towarów ponad równię przedwojenną, ministerstwo kolei usprawiedliwia przekroczeniem tej równi przez niektóre artykuły koniecznej potrzeby, jak węgiel, żelazo, smary.

Bezczelność litewska.

KOWNO, 22 marca. (PAT). — Na interpelację frakcji polskiej w sejmie litewskim w sprawie skonfiskowania przez cenzurę wojskową odezwy polaków do społeczeństwa litewskiego, oraz z powodu zajść w kościołach kowieńskich odpowiadali ministrowie sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i wojskowych.

Minist. sprawiedliwości podkreślił: **iż zachowanie się polaków na Litwie i ich propaganda zagranicą, a zwłaszcza w Polsce i we Francji, nosi cechy przestępstwa. Polacy na Litwie, zdaniem ministra, są tylko częścią narodu litewskiego i jako tacy powinni postępować.**

Co się tyczy nabożeństw, to zdaniem ministra polacy mają ich za dużo w stosunku do swej liczebności, a zatem tylko litwini mogą się uważać za pokrzywdzonych. — Sprawy kościelne nie należą zresztą do kompetencji władz cywilnych.

Co się tyczy ukarania winnych rozruchów w kościołach, to minister stoi na stanowisku, że takich wcale nie było.

W podobny sposób odpowiadali na interpelację minister spraw wojskowych i wewnętrznych.

Hakata gdańska atakuje Polskę i ligę narodów.

GDAŃSK, 22 marca. (PAT). — „Danziger Neueste Nachrichten", omawiając uchwalone wczoraj w sejmie polskim wnioski w sprawie dostępu Polski do morza, pisze, że w Polsce daje się zauważyć nowa fala gróźb pod adresem Gdańska.

Sytuacja obecna przypomina sytuację z roku ubiegłego, wytworzoną po mowie prezydenta Rzplitej w Kartuzach, skierowanej przeciwko Gdańskowi.

Dzisiejszy, wrogi Gdańskowi nastrój w Polsce, przypisać należy po części lidze narodów, która swoją postawą — pisze „Danz. Neueste Nachr." — **zachęca wyraźnie Polskę do agresji wobec Gdańska przez przyznawanie Polsce coraz większych uprawnień w Gdańsku, które pobudzają apetyty Polski, co przy łatwej zapalności polskiej natury może sprowadzić dla Gdańska sytuację bardzo poważną.**

Artykuł kończy się słowami: Sądzimy jednak, że polacy są dość rozsądni i nie dadzą się wciągnąć do niebezpiecznej awantury, mogącej przynieść katastrofalne następstwa dla całej Europy.

Sytuacja w Anglji.

Wrzenie w Irlandji.

LONDYN, 22 marca. — (Tel. wł.) W związku z sprzysiężeniem w wojsku irlandzkiem donoszą, że doszło do poważnego kryzysu w łonie rządu wolnego państwa. — Rząd Irlandji odwołał z wojska czterech poważniejszych oficerów. Co do represji przedsięwziętych przeciw oficerom irlandzkim, którzy sprzeciwili się demobilizacji komunikują, że oficerowie ci zabrali z sobą broń z garnizonu w Dublinie i automobile i ukryli się. Rząd irlandzki wzywa tych oficerów do dobrowolnego powrotu do Dublina i do zwrócenia broni, gwarantując im bezpieczeństwo osobiste.

Minister spraw wojskowych złożył oświadczenie, że poda się do dymisji, w razie gdyby rząd obstawał nadal przy swoich zarządzeniach, które, zdaniem jego, prowadzą do buntu.

LONDYN, 22 marca. — Z Quenstown (Irlandja) donoszą, że na żołnierzy angielskich został dokonany napad. Samochód z karabinem maszynowym w szalonym pędzie podjechał do brzegu i zaczął ostrzeliwać wysiadających na ląd żołnierzy, zabijając i raniąc około dwunastu ludzi, poczem uciekł w głąb kraju. Załoga samochodu, czterech ludzi, była w mundurach wolnego państwa. Pościg zarządzono.

LONDYN, 22 marca. (PAT). — Winowajców zajść w Quenstown dotychczas nie wykryto. Byli to, jak się zdaje, zbuntowani żołnierze armji irlandzkiej. Najsmutniejsze jest to, że wśród rannych są dzieci i kobiety, które wraz ze swymi mężami i ojcami brały udział w wycieczce w Quenstown. Obecność wojska angielskiego w porcie Cork tłumaczy się tem, że według układu z Irlandją warownia w porcie tym podlega marynarce angielskiej.

Prasa dublińska oświadcza jednomyślnie, że tego rodzaju czynu mogli się dopuścić chyba tylko ludzie niepoczytalni. Nawet w czasie wojny żołnierze wahali się skierowywać karabiny maszynowe na nieuzbrojone oddziały przeciwnika. Kimkolwiek są sprawcy, mogli oni, zdaniem dzienników irlandzkich, mieć na oku tylko jeden cel: przysporzenie trudności rządowi narodowemu. Należy mieć nadzieję, że rząd i naród angielski uwierza zapewnieniom prezydenta Irlandji, że rząd i naród irlandzki ubolewa z powodu tego zbrodniczego czynu i potępia go.

LONDYN, 22 marca. (PAT). — Aby uniknąć dalszego przelewu krwi bezbronnych żołnierzy angielskich komenda wojskowej stacji na Spike-Island wysłała do Quenstown specjalny oddział wojskowy celem sprowadzenia pozostających tam urlopowanych żołnierzy angielskich.

Lokaut w Southampton.

LONDYN, 22 marca. Z powodu strajków w warsztatach okręgowych w Southampton grozi lokaut wszystkich warsztatów. Warsztaty zatrudniały 100.000 robotników. W Southampton strajkuje około sześć tysięcy robotników.

Zatarg w górnictwie.

LONDYN, 22 marca. (PAT). — Zerwane niedawno rokowania między związkiem górników węglowych i przedsiębiorców kopalń węgla wznowione zostały pod przewodnictwem sekretarza departamentu górnictwa, Shivella.

Na konferencji tej uzgodniono szereg punktów, poczem postanowiono odłożyć pertraktacje do wtorku przyszłego tygodnia.

Wobec tego, jak utrzymują w kołach zainteresowanych, sytuacja w przemyśle węglowym nie nasuwa poważniejszych obaw.

O nominację O'Grady'ego.

MOSKWA, 22 marca. (PAT).— Cziczerin upoważnił rosyjską agencję telegraficzną (Rosta) do zaprzeczenia wiadomości, podanej przez prasę angielską, według której miał on jakoby zaoponować przeciw nominacji O.Grady'ego na stanowisko ambasadora angielskiego w Rosji.

Wiadomość ta jest całkowicie zmyślona.

Przyjaźń francusko-angielska.

LONDYN, 22 marca. (PAT). — Rząd francuski dał do zrozumienia rządowi angielskiemu, że byłoby wskazane odbycie wspólnej narady jeszcze przed złożeniem sprawozdania komisji rzeczoznawców. Na wizycie, jaką Aulaire ma złożyć Mac Donaldowi, w poniedziałek, określone zostaną zasadnicze poglądy, dotyczące głównie sprawy bezpieczeństwa Francji. Koła angielskie wyrażają przekonanie, że gabinet odniesie się z całą sympatją do stanowiska rządu francuskiego.

—o—

Co się dzieje w Niemczech?

Hittler i Ludendorff przed sądem.

BERLIN, 22 marca. Wczorajsza mowa prokuratora w procesie monachijskim była jedną gloryfikacją Ludendorffa. Prokurator podkreślał czystość zamiarów Ludendorffa i wielkie jego zasługi w wojnie światowej. Cała mowa skierowana była w tym kierunku, aby Ludendorffa uniewinnić.

Na wczorajszem posiedzeniu sądu, po południu przemawiał również obrońca Hittlera. Przemówienie jego było nacechowane wielką pewnością siebie. Domagał się kompletnego uniewinnienia i rehabilitacji Hittlera.

MONACHJUM, 22 marca. Pat. W procesie Hittlera i towarzyszy przemawiał w dniu dzisiejszym Holl, obrońca oskarżonego Webera. W końcu zwrócił się on z następującym apelem do sędziów:

„Miljony niemców oczekują wyroku uniewinniającego. Przywróćcie narodowi bohaterów ojczyzny, oddajcie wodzów, którzy są powołani do walki za ojczyznę!"

Rozprawy odłożono do poniedziałku.

Knilling agituje.

MONACHJUM, 22 marca. Pat. Bawarski prezydent ministrów Knilling na zgromadzeniu w związku niemieckich żołnierzy frontowych przemawiał na temat winy Niemiec za wybuch wojny światowej. Prezydent oświadczył, że szerokie koła ludności w Niemczech oczekiwały, że rząd Rzeszy przejdzie w tej sprawie do ofenzywy i wykaże kłamliwość tych oskarżeń. Nadzieja ta jednak zawiodła. Po przeprowadzeniu wyborów musi być zwalczone kłamstwo o winie Niemiec w wybuchu wojny.

O wymianę pułkownika Durmont'a.

PARYŻ, 22 marca. (Pat). — „Intransigeant" donosi, iż między Niemcami a Francją toczą się pertraktacje w sprawie wymiany skazanego przedwczoraj w Lipsku kapitana francuskiego Durmont'a na więźniów niemieckich, którzy znajdują się we Francji.

Proces Zeignera.

BERLIN, 22 marca. Proces lipski przeciwko saskiemu premierowi Zeignerowi, który dotychczas nie zapowiadał nic sensacyjnego, w dniu wczorajszym przybrał obrót, który rzucił ciekawe światło na niemieckie stosunki polityczne.

Mianowicie skonfrontowano Zeignera z handlarzem futer Schemelerem, który stwierdził, że podarował żonie premiera saskiego bardzo kosztowne futro wzamian za co Zeigner wystarał się o wycofanie rozporządzenia, wydalającego go z granic państwa. Zeigner potwierdził to, nadmieniając, że za futro chciał zapłacić, jednakże „handlarz nie chciał przyjąć pieniędzy".

Pozatem Schemeler twierdził, że Zeigner wziął od niego inne cenne futro, za które obiecał zapłacić, jednakże tego dotychczas nie uczynił.

Zeigner zaprzecza temu, twierdząc, że zapłacił za nie

„Helena i upadek Troi"
Urocza Darclea,
piękny Gajdarów
w Kinie „Luna".

„Helena i upadek Troi"
Antyczna Grecja
w Kinie „Luna".

Sprawy rosyjskie.

ZMIANY W RZĄDZIE.

MOSKWA, 22 marca. (Pat). Pisma dzisiejsze zamieszczają szereg postanowień prezydjum centralnego komitetu wykonawczego, wprowadzających wielkie zmiany personalne na ważniejszych stanowiskach urzędowych. Mianowicie Sklanskij zwolniony został ze stanowiska zastępcy przewodniczącego rewolucyjnej rady wojennej, zaś na jego miejsce wyznaczono Frunzego. Opróżnione przez Krylenke stanowisko prokuratora sądu najwyższego obejmie Krassikow. Dalej zastępca ludowego komisarza dla handlu zagranicznego Frumkin został zwolniony ze stanowiska.

ZATARG FINSKO-SOWIECKI.

MOSKWA, 22 marca. (Pat). Rosyjska agencja telegraficzna donosi, że liczne delegacje chińskich związków politycznych i kulturalnych zwróciły się do Karachana i wyraziły gotowość wywarcia w tym kierunku nacisku na rząd chiński.

Na prośbę delegacji nieopuszczania Pekinu. Karachan odpowiedział, że narazie nie ma zamiaru opuszczać stolicy.

Dalej donosi „Rosta", że chińczycy na licznych zgromadzeniach i pismach ulotnych żądają natychmiastowego układu z Rosją.

Gen. Wugtfu miał również wystosować do rządu chińskiego telegraficzne żądanie przyjęcia układu. Rząd chiński polecił ministrowi spraw zagranicznych podjąć nadal rokowania z Karachanem. Na skutek tego polecenia minister zwrócił się do Karachana:

aby rząd sowiecki anulował swe ultimatum i aby Karachan przedstawił rządowi chińskiemu propozycję wznowienia rokowań, gdyż Wang, który pertraktował z Karachanem, nie miał upoważnienia do podpisania układu.

Karachan w odpowiedzi na prośbę ministra powołał się na wyczerpujące przedstawienie stanowiska rządu sowietów i dodał, że nie może wdawać się w dyskusję co do stanowisk oficjalnych delegatów rządu chińskiego wobec ministra spraw zagranicznych, gdyż jest to czysto wewnętrzna sprawa chińska. Wreszcie zaznacza komunikat „Rosty", że wobec nieprzyjęcia przez rząd chiński układu Cziczerin odmówił przyjęcia na audjencji posła chińskiego w Moskwie.

II-gi Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych w Łodzi.

Łódź, dnia 22 marca 1924 r.

II Urząd Skarbowy podatków i opłat skarbowych w Łodzi, podaje do publicznej wiadomości, że w celu ściągnięcia zaległości skarbowych na pokrycie I raty II zaliczki podatku majątkowego odbędzie się drogą publicznej licytacji sprzedaż ruchomości i towarów należących do niżej wymienionych firm i osób:

Dnia 26 marca 1924 roku od godziny 10-ej rano.

1) Eckersdorf Władysław, Piotrkowska 102, kasa ogniotrwała.
2) Goldsobel Filip, Piotrkowska 63, kasa ogniotrwała, 4 stoły i dwa krzesła.
3) Gotesdiner i Edelman B., Piotrkowska 33, 200 sztuk towaru.
4) Hadrian Emil, Cegielniana 81, 2 maszyny do pisania „Underwood, 5 biurek, 2 fotele, 2 krzesła kryte, 5 krzeseł zwykłych, 2 stoły, 2 etażerki i 2 szafy.
5) Krell Mojżesz, Cegielniana 53, kredens stołowy i pomocnik, biblioteka, tremo i zegar ścienny
6) Kłajman Mozes, Zagajnikowa 23, 300 sztuk materjału wełnianego i 100 sztuk szewiotu różnokolorowego.
7) Ostrowski A. J., Piotrkowska 55, kasa ogniotrwała i 3 dębowe biurka.
8) Rabinowicz, Łódzka manufaktura, Piotrkowska 60, 200 sztuk towaru bawełnianego i 40 sztuk szewiotu.
9) Lange B-cia, Andrzeja 21, tokarnia pociągowa 8 mtr. i 2 tokarnie 1 mtr.
10) Tyger Józef, Piotrkowska 29, żakiet karakułowy, 5 kołnierzy skunksowych, 5 kołnierzy à-laska, 3 kołnierze krzyżowce i 100 sztuk skórek.
11) Wain i Hohenberg, Piotrkowska 59, kasa ogniotrwała i 50 sztuk towaru wigoniow.
12) Ladzberg, Zitenfeld i Rydel, Składowa 15, meble ozdobne różnych gatunków.
13) Manaberg H. S-wie, Wólczańska 57, kasa ogniotrwała, maszyna do pisania „Adler" i 3 biurka.
14) Nieświński Filip, Skwerowa 1, maszyna do pisania „Adler", prasa żelazna, biurko dębowe ciemne, kanapa, biblioteka, zegar stojący.
15) Mitlin i Góralski, Południowa 52, 40 sztuk pluszu jedwabnego.
16) B-cia Naftali, Łąkowa 4, 40 paczek przędzy białej i kamgarnowej.
17) B-cia Naftali, Moniuszki 3, 12 sztuk kamgarnowego materjału.
18) Salomonowicz S. i S-ka, Dzielna 13, kasa ogniotrwała, 6 nowych pianin.
19) Raisfeld Karol, Pańska 42, 2 trajb-maszyny, 6 warsztatów mechanicznych.
20) Pik Ch. W. A., Piotrkowska 37, 24 sztuki towaru.
21) Zelwer, Unger i S-ka, Wólczańska 27, 100 sztuk towaru bawełnianego.
22) Warszawski Henryk, Piotrkowska 107, 100 klg. miedzianej blachy, 900 klg. ołowianej blachy, 1500 klg. blachy grubości 0.5 i 50 skrzyń gwoździ
23) Tauman Maurycy, Zielona 3, 200 paczek przędzy.
24) Szmulewicz B-cia i Pohl, Węglowa 7, 15 wagonów węgla śląskiego.
25) Rozin Aleksander „Polrat", Wólczańska 43, 165 metr. towaru wełnianego (welur).
26) Landsberg, Zitenfeld i Redel, Dzielna 6, urządzenie nowej sypialni, 20 dywanów, maszyna do pisania.
27) Klige i Szulc, Piotrkowska 106, 100 sztuk manufaktury jedwabnej.
28) Jones Walter, Piotrkowska 110, 5.000 sztuk różnych części do maszyn i maszyna do pisania.
29) Gutsztat Eljasz, Piotrkowska 46, 200 sztuk manufaktury.
30) Bernd Henryk, Targowa 17, 3 tokarnie.

Urząd wzywa licytantów o stawienie się w oznaczonym terminie z gotówką.

O ile licytacje nie odbędą się z powodu niezgłosznia się licytantów, to zasekwestrowane towary przewiezione zostaną na koszt dłużników do urzędu skarbowego, gdzie odbywać się będzie sprzedaż drogą publicznej licytacji każdodziennie w godzinach od 10 do 12 rano.

Kierownik urzędu (—) J. DULL.

„Helena i upadek Troi"
Najcudowniejsza
Ilijada Homera
w Kinie „Luna".

Łódź najopieszalej płaci podatek majątkowy

3480 licytacji.

W ogólnem zestawieniu dotychczasowego wpływu podatku majątkowego, Łódź, jak się dowiadujemy z kompetentnych źródeł, stoi na jednem z ostatnich miejsc, co zostało nawet publicznie napiętnowane.

O ile np. Poznańskie wpłaciło 159 proc. I raty, t. zn. wpłaciło już część II raty przed oznaczonym terminem, o tyle Łódź nie wpłaciła nawet jednej trzeciej przypadającej sumy.

Nic też dziwnego, iż w mieście naszem dokonano największej ilości egzekucji bo aż 3,480.

—o—

Komisje szacunkowe dla podatku majątkowego.

Łódź posiadać będzie 2 komisje odwoławcze.

(b) W przyszłym tygodniu dyrektor izby skarbowej przystępuje do utworzenia komisji szacunkowych i odwoławczych dla wymiaru podatku majątkowego.

Do dnia 29 b. m. zrzeszenia kupieckie nadesłą spis proponowanych kandydatów do komisji i do 3 kwietnia komisje szacunkowe zostaną utworzone.

Pozatem Łódź posiadać będzie 2 komisje odwoławcze z ogólnej liczby 17 na całą Rzeczpospolitą.

Każda komisja szacunkowa na pierwszem posiedzeniu wyłoni odpowiednią ilość podkomisji, pod kierownictwem urzędników urzędów skarbowych, którzy będą weryfikować złożone przez płatników zeznania majątkowe i szacować przedmioty majątkowe.

Członkowie komisji przed pierwszem posiedzeniem złożą uroczystą przysięgę na sumienne wykonywanie obowiązków, oraz na zachowanie w ścisłej tajemnicy danych o stanie majątkowym płatników podatkowych.

—o—

Waloryzacja podatku dochodowego.

(b) Z dniem onegdajszym weszło w życie rozporządzenie, zmieniające podstawy przeracho wania dochodu markowego, osiągniętego w ubiegłym roku operacyjnym na franki złote, cel m wymiaru zwaloryzowanego podatku dochodowego od dochodów fundowanych w roku podatkowym 1924.

Zestawienie kursów przerachowania według dawnego rozporządzenia, a nowego przedstawia się w ten sposób, iż od kwietnia 1922 r. do marca 1923 r. jeden frank złoty wypada 3 tys. mk., od lipca 1922 r. do czerwca 1923 r. — 6 tys. mk., od października 1922 r. do września 1923 r. — 16 tys. mk. i od stycznia 1923 r. do grudnia 1923 r. — 150 tys. mk., według rozporządzenia z dnia 16 marca, czyli w ten sposób podstawa wymiaru podatku dochodowego od dochodów fundowanych w roku 1924 wzrośnie blisko 4-krotnie.

—o—

Waloryzacja podatków i opłat miejskich.

W myśl wniosku wydziału podatkowego, magistrat postanowił wystąpić do rady miejskiej w sprawie zwaloryzowania stawek podatku od ładunków kolejowych na rzecz m. Łodzi w sposób następujący:

a) od przesyłek pośpiesznych za 100 klg. wagi brutto 0,18 fr. zł.

b) od przesyłek zwyczajnych za 100 klg. wagi brutto 0,7 fr. zł.

Podług powyższych stawek obliczany będzie również podatek od transportów z drobiem, przyczem od cało-wagonowych przesyłek drobiu o 1 lub 2-ch podłogach pobierana będzie pół należności, zaś przy 3-ch lub więcej podłogach — całkowita należność. Za podstawę przyjmuje się wagon 15-tonnowy:

c) od przesyłek jednostkowych, zwyczajnych i pośpiesznych:

1) za konie i bydło rosłe od sztuki 0,46 fr. zł.;

2) za wszelkie zwierzęta 0,11 fr. zł.

Najniższa kwota podatku miejskiego wynosić będzie 0,7 fr. zł.

* * *

Z dniem 1 kwietnia b. r. magistrat postanowił zwaloryzować w sposób następujący opłaty pobierane za świadczenia patronatu prawnego wydziału opieki społecznej:

a) za napisanie podania 3 fr. zł.

b) za napisanie załącznika od każdego 1.5 fr. zł.

c) za stawiennictwo w sądzie 5.0 fr. zł.

Należy nadmienić, że opłaty patronatu prawnego pobierane są tylko od osób, zarabiających powyżej minimum, ustalonego przez komisję drożyźnianą.

Na wniosek wydziału zdrowotności publicznej magistrat ustalił z dn. 1 marca następujące opłaty za leczenie i utrzymanie dzieci, kierowanych do szpitala Anny-Marji przez wydział zdrowotności publicznej:

a) za dziecko na oddziale wewn. 2,25 fr. zł. dziennie;

b) za dziecko na oddz. chirurg. 3,0 fr. zł. dziennie.

Z komitetu niesienia pomocy najbiedniejszym m. Łodzi

Przejawiona dotychczas ofiarność naszego społeczeństwa zezwoliła komitetowi na rozwinięcie nader skutecznej akcji ratowniczej.

Komitet obecnie dożywia w ochronach 805 dzieci, dostarcza funduszów i środków żywnościowych magistratowi na wyżywienie 3,823 dzieci.

Przeszło 500 dzieciom w ochronach żydowskich wydaje chleb i mleko. Niezależnie od żywienia dzieci, w 4 dzielnicach, na które miasto zostało podzielone, z pomocy komitetu korzysta przeszło 100 rodzin.

Pomoc ta w formie wydawania produktów żywnościowych sięga 6 miljardów tygodniowo.

Prócz tego komitet dostarcza środków „Kropli mleka" na wyżywienie 200 niemowląt.

Komitet z wdzięcznością podkreśla piękną inicjatywę prezesa związku rzeźników p. Lutrosińskiego i poczucie obywatelskie członków tegoż związku, który dostarcza komitetowi 200 klg. słoniny tygodniowo.

Tak piękny przykład w związku z owocnymi wynikami prac komitetu niewątpliwie zachęci inne zrzeszenia i pojedyńcze jednostki do szybszego składania ofiar, aby pięknie rozpoczęte dzieło ratownicze mogło nadal skutecznie rozwijać swą działalność.

Składki pieniężne przyjmuje skarbnik komitetu p. Wł. Eckersdorf, ul. Piotrkowska nr. 102.

CASINO

Dziś! 23 b. m. o g. 12[30]

przedstawienie dla dzieci i młodzieży

Krwawe skarby

według powieści Dickensa

Seff na poczcie

wesoła farsa

Cena biletów miljon mrk.

Pan Cynarski nie chce płacić kary.

(b) Swego czasu magistrat wyznaczył kary obowiązujące wszystkich członków magistratu i ławników za spóźnienie się lub nieprzybycie na posiedzenie magistratu.

Na ostatniem posiedzeniu magistratu znalazła się na stole lista kar, przyczem ukarani zostali obaj wiceprezydenci i niektórzy ławnicy.

Jednak p. wiceprezydent Wojewódzki oświadczył, iż kary nie zapłaci, gdyż lista ułożona jest niesprawiedliwie, bo nie wyznaczono kary na p. Cynarskiego, który na jedno z poprzednich posiedzeń spóźnił się o całą godzinę.

Oświadczenie to wywołało gorącą dyskusję, trwającą przeszło godzinę, podczas której obaj wiceprezydenci prowadzili utarczkę słowną z p. Cynarskim.

W konkluzji p. Cynarski zgodził się również zapłacić karę, wobec czego zatarg ten został zlikwidowany.

—o—

TEATR I MUZYKA.

Teatr miejski.

Dzisiaj, t. j. w niedzielę, o g. 3.15 po poł. niezwykle miła kom. p. t. „Polowanie na mężczyznę". Wiecz. o g. 8.15 tryskająca świeżym humorem aktualna komedja Stef. Kiedrzyńskiego „Cudowne medjum". W poniedziałek po cenach najniższych „Sześć postaci scenicznych w poszukiwaniu autora".

Teatr popularny.

Dzisiaj, w niedzielę, 23 b. m. po poł. o g. 3.15 i wiecz. o g. 8.15 pełna humoru komedja z francuskiego „Trzy kapelusze", która bawi niezwykle widownię.

W przygotowaniu przepiękne dzieło sceniczne, J. Moersa, dramat historyczny w 8 odsłonach „Obrona Częstochowy", w której cały zespół artystyczny pod reżyserją p. Pilarskiego weźmie udział.

Dzisiejszy koncert Mokrzyckiej i Dobosza.

Dziś w niedzielę o godz. 4 po poł. odbędzie się koncert znakomitej primadonny opery warszawskiej p. Marji Mokrzyckiej i świetnego tenora lirycznego p. Adama Dobosza. W programie arje, duety z oper „Eugenjusz Onegin", „Poławiacze pereł", „Madame Butterfly", „Janek", „Chopin" oraz pieśni Paderewskiego, Żeleńskiego i Galla.

Łódzka orkiestra filharmoniczna.

Na dzisiejszym poranku symfonicznym wystąpi śpiewak opery krakowskiej, *Konst. Kniaginin, znany już naszej publiczności z występów w sezonach ubiegłych*. Pan Kniaginin odśpiewa z tow. ork. arję Igora z op. „Książę Igor" Borodina, arję z op. Chowańszczyzna Mussorgskiego oraz pieśń polskiego kompozytora Świerzyńskiego. Orkiestra pod dyr. Bron. Szulca odegra wspaniałe warjacje Areńskiego na temat: „Miało Dzieciątko Jezus ogródek", Mussorgskiego, „Noc na Łysej Górze" oraz niegraną dotąd w Łodzi słynną uwerturę uroczystą Czajkowskiego „Rok 1812".

* * *

26-ty wielki koncert abonamentowy pod dyr. Br. Szulca odbędzie się we wtorek, dn. 25 b. m. z udziałem znakomitego pianisty polskiego Józefa Turczyńskiego, który odegra z tow. ork. koncert G-dur Beethovena oraz warjacje Liszta na temat „Ruiny Aten". Ciekawą nowość programu stanowić będą utwory symfoniczne, niegrane dotąd w Łodzi, mian.: Leonora II Beethovena oraz „Rapsodja hiszpańska" Ravela.

Tańce klasyczne Haliny Hulanickiej.

Na koncercie popołudniowym we wtorek dn. 25 b. m. o godz. 4 po poł. wystąpi znakomita tancerka klasyczna p. Halina Hulanicka, której kreacje taneczne mieliśmy okazję podziwiać na początku sezonu. Panna Hulanicka wykona cały szereg poematów tanecznych ze swego najnowszego repertuaru. Akompanjować będzie artystce pani Hulanicka-Jaroszewiczowa.

Wieczór Kazimiery Rychterówny

We środę dn. 27 b. m. o godz. 8 w. w sali filharmonji świetna recytatorka polska Kazimiera Rychterówna wypowie słynny poemat Tennysona „Enoch Arden" z ilustracją muzyczną w wykonaniu p. Iłłasiewicz-Stojałowskiej. Wieczory te cieszą się w całej Polsce ogromnem powodzeniem, to też niewątpliwie i w Łodzi występ p. Rychterówny wywoła bezsprzecznie duże zainteresowanie wśród najszerszych kół naszej inteligencji.

Koncert w polskiej Y.M.C.A.

Dziś w niedzielę o godz. 7 i pół wiecz. odbędzie się staraniem polskiej Y. M. C. A. w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej nr. 243 drugi koncert konserwatorjum muzycznego p. Kijeńskiej, na program którego złożą się: prelekcja p. dyr. Kijeńskiej „O muzyce instrumentalnej 17 i 18 wieku", „Kwartet Mozarta" w wykonaniu uczniów konserwatorjum i tria sonatowe (fortepian i dwoje skrzypiec) w wykonaniu dyr. Kijeńskiej, prof. Feliksa Wiesenberga z Warszawy i prof. Dzierzanowskiego.

Rabindranath Tagore.

Twórczość Rabindranath Tagore'go, jako wcielenia duszy dalekiego wschodu, stanowić będzie treść prelekcji p. St. Borawskiego dziś o godz. 6 i pół — w lokalu kursów gimnazjalnych A. Wierzbickiego, Dzielna 27. Prelegent poruszy również twórczość Lafcadio Hearna i Paul'a Gaugain'a — durch ludzi Zachodu, oczarowanych przez duszę Wschodu.

Z piekielnych czeluści ducha.

(Dokończenie).

To są zagadnienia dla akrobatów, cudotwórców, lub temu podobnych magików. Dla nas zagadnienie to może nabrać powagi o ile Willy Schneider rzeczywiście nie posługuje się żadnymi z wyżej wymienionych środków.

Wówczas dzięki Willy Schneider'owi odkrylibyśmy może nowy czynnik ciążenia ku ziemi, a odkrycie to byłoby chyba nie mniejszej wagi, jak wyjaśnienie i odkrycie zjawisk elektromagnetycznych.

Lecz panowie z instytutu metapsychologicznego bynajmniej nie dążą w tym kierunku i radziby zostać w dziedzinie zjawisk nadzmysłowych i nadprzyrodzonych.

Błądzą oni, szukając wyjaśnień w dziedz. nadzmysłowości, gdyż obcą im jest trzeźwość naukowa praw mechanicznych, a same prawa natury zaprawiają domieszką nadzmysłowych sił w wyniku czego otrzymują cuda i zjawiska pełne zagadkowości.

Dlatego też nie potrafią ci panowie ocenić całej doniosłości eksperymentów Willy Schneider'a.

Jakżeż bowiem byliby oni zdumieni i zachwyceni, gdyby się okazało, że potrafi on przesunąć środek ciężkości ziemi. Gdyż do takich wniosków muszą dojść metapsychologowie.

Dotychczasowa mechanika nie zna sposobu, aby wewnątrz jakiegoś zamkniętego systemu mechanicznego zmieniać można było dowolnie środek ciężkości, lecz co jest niemożliwem według fizyki i mechaniki, to jeszcze nie leży poza sferą możliwości Willy Schneider'a.

Wystarczy gdy Willy Schneider skupi swą wolę i wkrótce środek ziemi się przesunie poczem również za wolą medjum powraca do normalnego położenia.

Nie czynimy żadnych zarzutów młodemu, bo zaledwie 16-letniemu chłopcu, lecz zdziwieni jesteśmy, że panowie protektorzy nie zadali sobie trudu, aby zrozumieć i zastanowić się nad całym kompleksem konsekwencji, jakie pociągnąłby ich pogląd.

Hańbą jest, że dotychczas nikt z całego towarzystwa metapsychicznego nie pokwapił się pomyśleć jak pogodzić te tezy z prawem Newtona o równości działania i oddziaływania. Poglądy członków towarzystwa metapsychicznego nie wystarczą, aby „Wiedeń przodował temu nowemu ruchowi światowemu".

Dotychczas prawo Newtona sprawdzało się z całą dokładnością, gdyby zaś okultyści mieli rację wówczas Willy Schneider zaprzeczyłby prawdzie dotychczasowych teorji. Mamy do wyboru, albo wierzyć w cuda Willy Schneider'a, albo zachować całą naszą wiedzę i ustalone teorje. Narazie wolimy pozostać przy tezie, że środek ciężkości ziemi jest nieporuszalny i że przesunąć go nie można, gdyż wszelkie inne teorje wypływają z błędnego pojmowania przez metapsychologów istoty siły ciążenia.

Niestety, doświadczenia te nie przysporzą nam wiadomości i niczego nowego nas nie nauczą, gdyż wszystko wskazuje na to, że „medjum" działa podług dawno już ustalonych metod.

Predewszystkiem sama inscenizacja seansów wywołuje już ogólną podejrzliwość i uprawnia do niedowierzania. Trzyma się publiczność 4 do 5 godzin po ciemku, licząc oczywiście na przemęczenie widzów i osłabienie ich uwagi i spostrzegawczości pozatem „medjum" wskazuje uczestników, którzy je rażą; oczywiście, że tacy zostają usuwani ze sali. Nakoniec zupełna ciemność też nie napełnia nikogo zaufaniem i wiarą we wszystkie machinacje. Pozatem objektami takich praktyk są zawsze młodzi, chudzi chłopcy.

Czyżby zdolności frunące zmniejszały się wraz z wagą ciała? Czyżby tusza i wiek przeszkadzały w „przezwyciężaniu siły ciężkości"? Jeszcze jeden ważny szczegół. Wzbronione jest wszelkie poszukiwanie i zbliżanie się, oraz badanie terenu nad i pod Willy Schneider'em. Uczestnicy trzymają się mocno za ręce, aby żadna z rąk nie mogła się skierować w jakimś niewłaściwym kierunku.

Zupełnie jest zrozumiałem, że w takich warunkach nie może być mowy o jakiejkolwiek wartości naukowej eksperymentów.

Autor niniejszego artykułu oświadcza, że uważałby sobie za ujmę, gdyby brał udział w takich obserwacjach nie zbadawszy uprzednio choćby pobieżnie samego medjum i przestrzeni, w której doświadczenie się odbywa.

Pozatem winno być dozwolonem zapalenie w każdej chwili światła elektrycznego. Ważnem jest, aby obserwator miał możność wyznaczenia lokalu, w którym odbędzie się seans i to w ten sposób, aby „medjum", oraz impressario nie wiedzieli do ostatniej chwili, gdzie się seans odbędzie.

Oczywiście może się zdarzyć, że „medjum" jest akurat nieusposobione danego wieczoru. Otóż sporadyczny wypadek niepowodzenia nie rozstrzyga jeszcze kwestji, gdy jednak po szeregu seansach okaże się, że medjum jest w asystencji uczonych i przy zastosowaniu odpowiednich środków kontrolujących niezdolne do przypisywanych mu zdolności, wówczas już nie ulega wątpliwości, że mamy do czynienia z oszustwem, które spekuluje na łatwowierności i głupocie ludzkiej.

Lecz do takich wyjaśnień nigdy nie dojdzie, gdyż Willy Schneider będąc w transie prosił, aby nie zapalać światła, gdyż to może mu „szkodzić". Na tym punkcie zgadzamy się z medjum w zupełności: światło napewno musi mu szkodzić.

Wobec powyższego autor niniejszego artykułu stwierdza, że:

Przezwyciężenie siły ciężkości podczas eksperymentów Willy Schneider'a odbywa się zapomocą naukowo znanych środków, zaś ci, którzy głoszą o nowych zjawiskach i nowych metodach są oszustami lub ofiarami oszustów.

Fr. Adler.

Wielki przemysł włókienniczy

subskrybuje 50 sztuk akcji Banku polskiego.

Cyfra ta prawdopodobnie powiększy się jeszcze.

Jak już donosiliśmy w „Kurjerze Wieczornym", wielki przemysł włókienniczy na skutek akcji, prowadzonej przez związek przemysłu włókienniczego w państwie polskiem, zadeklarował dotychczas 50 tysięcy sztuk akcji Banku emisyjnego.

Cyfra ta nie jest jeszcze ostateczną, gdyż w toku odbytych ostatnio narad w związku szereg firm zastrzegło sobie prawo powiększenia zadeklarowanej przez siebie ilości. Ostateczny wynik subskrypcji w wielkim przemyśle włókienniczym znany będzie w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Jak się dowiadujemy pomiędzy subskrybentami na naczelnych miejscach figurują firmy Scheiblera i Grohmana, Geyera, Zawiercie, Krusche i Ender Schoeta, Morte, Meillassoux et Comp. Allart, Czenstochovienne i inne.

Żyrardów narazie zadeklarował 1000 akcji, lecz deklaruje tą ma jeszcze uzupełnić w ciągu tygodnia.

Niezależnie od subskrypcji w związku, zadeklarowała nienależąca do związku „Widzewska Manufaktura" 7.500 sztuk akcji i wpłaciła przepisaną część przypadającej z tego tytułu należytości.

Należy przy tej sposobności podkreślić, że przemysł włókienniczy na subskrypcję akcji nie uzyskał żadnych kredytów, ani też żadnych specjalnych udogodnień i sumy potrzebne na zapłacenie pobranych akcji pokryje z funduszów własnych.

W najbliższych dniach zostanie ogłoszony wynik subskrypcji w sferach przemysłu średniego i małego, zgrupowanego w krajowym związku przemysłu włókienniczego. Jak brzmią pogłoski subskrypcja w tych sferach osiągnie prawdopodobnie około 30 tysięcy sztuk akcji, a może nawet przekroczy tą cyfrę.

Sprawa tow. akc. Jakóba Wojdysławskiego.

Pan Linde czy P. K. O.?

W związku z wczorajszą naszą notatką o sprzedaży tow. akc. Jakóba Wojdysławskiego, jednej z najstarszych firm przemysłowych branży wełnianej w Łodzi, otrzymaliśmy szereg dalszych szczegółów, uzupełniających nasze informacja.

Wczorajsza nasza notatka jest o tyle nieścisła, że jako kupca większości wymieniliśmy p. Kaszuba z firmy Bracia Kaszub. — Tymczasem sprawa w gruncie rzeczy przedstawia się inaczej. — Zainteresowanie się tą tranzakcją wykazują mianowicie wspólnicy firmy Kaszub, Bau i Kryłowiecki, a mianowicie pp. Bau i Kryłowiecki, którzy jednak nie tyle występują jako właściwi nabywcy akcji, ile jako pośrednicy z ramienia „pewnej instytucji rządowej".

Tą „pewną instytucją rządową" jest PKO., względnie jej prezes p. Linde. Ponieważ, jak wiadomo rząd stara się raczej likwidować swe udziały w przedsiębiorstwach prywatnych, niż powiększać ich ilość, należy przypuszczać, że nie PKO. zamierza nabyć firmę Wojdysławskich, ale p. Linde osobiście, być może przy pomocy finansowej PKO.

W każdym razie sprawa wzbudziła niesłychane zainteresowanie w naszem mieście, poruszanem coraz częściej pojawiającemi się wiadomościami o przesunięciach w stanie posiadania przemysłu łódzkiego.

Zatarg w fabryce Kestenberga zostanie zlikwidowany.

(b) Jak już donosiliśmy, zatarg w fabryce Kestenberga zaostrzył się z powodu domagania się przez administracje wydalenia delegata, który nawoływał niestrajkujących jeszcze robotników, by przystąpili do bezrobocia.

Po dłuższych naradach między związkiem klasowym, a administracją fabryki robotnicy zgodzili się na wydalenie delegata, który otrzyma jednomiesięczne odszkodowanie.

Co do sprawy odszkodowania za postoje od 5 października, to sprawa ta będzie przedmiotem rozpraw na konferencji w poniedziałek i prawdopodobnie zatarg zostanie zlikwidowany.

Strajk farmaceutów w kasie chorych.

Wczoraj o godzinie 12 w południe po dwumiesięcznych bezskutecznych pertraktacjach pracownicy farmaceutyczni kasy chorych przystąpili do strajku.

Zjazd b. więźniów politycznych

Dzień 23 marca 1924 r. w dziejach Polski będzie stanowczo dniem historycznym.

W rozgwarze zgiełku życiowego, uganiającego się za zyskami, w dusznej atmosferze niskich, poziomych interesów materjalnych, wystrzelą w górę dwie promieniste race z dziedziny nie dolara i manufaktury, jeno ducha.

Jedna: to zjazd stow. wolnomyślicieli Polski, drugi zjazd byłych więźniów politycznych.

Zlecą się zwłastmi wieczystej walki o ludzkości idee, apostołowie nieznani, szarzy z pod znaku wiecznego ducha-rewolucjonisty. Przybędą przedstawiciele trzech pokoleń bojowników o wolność polityczną narodu.

Staną w jednym uścisku bratnim złączeni ci, którzy pamiętają czasy „proletarjatu", by podać bratnią dłoń bojownikom z P. P. S., S. D. K. P. i L. oraz tym najmłodszym, którzy, żyjąc tradycją ich własną, nie tłukli się czasu wojny murów Cytadeli, Szczypiorna, Havelbergu i Modlina.

Będą i ci, którzy przetrzymali czasy pobytu w tundrach Sybiru i katorgę.

Przylecą najdrożsi goście, duchy tych, którzy nie doczekali, bo padli rażeni choorbami w dalekim wygnaniu, w kraju zawiśli na stokach Cytadeli, lub padli w murach Szlisselburgu.

Ci zajmą miejsce honorowe w prezydjum, choć ciałem nieobecni, duchem wiecznie czujni i na strażnicy dziejów ludzkości proporce bohaterskie swe zatkną.

Przybiegną gromkim głosem zawołać wraz z żywymi b. więźniami pokoleniu współczesnemu, które chce o nich zapomnieć:

„Oto jesteśmy".

Przybiegną rzucić swe hasło potężne: Prawda, piękno, sprawiedliwość i ludów braterstwo muszą zwyciężyć.

B. J.

„Helena i upadek Troi"

film w Kinie „Luna"

który nie ma równych sobie.

Dzisiejsza pogoda.

Komunikat państwowego Instytutu meteorologicznego.

Prawdopodobny przebieg pogody w dniu dzisiejszym:

Przeważnie pochmurno, miejscami drobne opady, temperatura powyżej zera, w nocy przymrozki, wiatry południowe i południowo-zachodnie.

Łódź w zwierciadle felietonisty.

Wacław Olszewski występuje w nadchodzący piątek dn. 28 b. m. w sali filharmonji z humorystyczno-satyrycznym odczytem p. t. „Łódź, łodzianie, łodzianki i ja".

W odczycie tym prelegent uchyli rąbka tajemnicy, otaczającej „łódzki high-life" powojenny oraz stosunki towarzyskie w naszem mieście.

Odczyt.

Z inicjatywy koła krajoznawczego przy gimn. miejskiem im. J. Piłsudskiego w poniedziałek 24 b. m. o godz. 6-tej po poł. w auli gimnazjum (Sienkiewicza 46) prof. wizytator Konstanty Bzowski wygłosi odczyt p. t. „Co w Polsce w czasach porozbiorowych zrobiono na polu rozwoju gospodarczego".

Z ligi obrony powietrznej państwa.

W najbliższym czasie liga obrony powietrznej państwa organizuje cykl propagandowych odczytów na prowincji; przyczem w pierwszym rzędzie wygłoszone będą odczyty w następujących miastach Polski: Siedlcach, Łukowie, Łomży, Łodzi, Kielcach, Sandomierzu, Chełmie, Łucku i Równie.

Odczyty powyższe mają na celu wzbudzenie zainteresowania najszerszych warstw społeczeństwa sprawami lotnictwa jak również przygotowania podłoża dla dalszej akcji zarządu głównego L. O. P. P., zamierzającej do organizowania kół prowincjonalnych ligi.

„Helena i upadek Troi"

Najpiękniejsza kobieta, która zaważyła na losach świata.

„LUNA"

Podwieczorek koleżeński w związku pracowników handlowych.

Dziś, w niedzielę, dn. 23 marca o g. 5 i pół po południu odbędzie się w związku zaw. pracowników handlowych i biurowych m. Łodzi (Al. Kościuszki 21) zwykły niedzielny podwieczorek koleżeński o charakterze klubowo-rozrywkowym.

Wejście dla członków — mk. 1 miljon, dla wprowadzonych gości 1.500 tys.

Ze stow. handlowców polskich.

Sekcja oświatowa przy stow. handl. polskich wespół z instytutem społecznym w Warszawie urządza w lokalu stow. (Piotrkowska 108) cykl odczytów, które wygłoszą profesorowie szkoły nauk politycznych w Warszawie.

Pierwszy odczyt na temat „Trudności naszego życia państwowego" wygłosi prof. Ludwik Kulczycki w czwartek dnia 27 marca. Odczyty rozpoczynać się będą o godz. 6 wiecz., a bilety sprzedawane będą przy wejściu.

Nowy gatunek tytoniu monopolowego.

(b) W sprzedaży ukazał się nowy gatunek tytoniu monopolowego pod nazwą „Presówka".

Kilogram tego tytoniu kosztuje 5 franków złotych.

„Helena i upadek Troi"

film dla wszystkich. Przewyższa wszystko.

w Kinie „Luna".

Szczere współczucie wyrażają Panu Henrykowi Bermanowi z powodu zgonu **Ojca** Jego

Uczenice i uczniowie

Kursów Handlowych I. M. Poznańskiego.

W sprawie zajść w fabryce Kindlera w Pabjanicach.

Delegacja u p. wojewody i konferencja w Warszawie.

(b) Od dłuższego już czasu była zamknięta fabryka Kindlera w Pabjanicach, zatrudniająca 25000 robotników.

Kilkakrotne konferencje w województwie, mające na celu uruchomienie fabryki, spełzły na niczem, gdyż firma chciała zredukować ilość robotników i zaprowadzić zmiany w płacy i pracy.

W związku ze swemi zamierzeniami, firma wywiesiła spis robotników, którzy mieli być nadal zatrudnieni, a to tylko z oddziałów farbiarni i przędzalni bawełnianej. Były to nazwiska robotników młodych, zaś robotnicy pracujący od wielu lat mieli być pozbawieni pracy.

Robotnicy nie zgodzili się na takie warunki i domagali się zaniechania redukcji, zaś pracę podzielili by między sobą.

Gdy fabryczne syreny w czwartek zawezwały robotników do pracy, nikt się nie zgodził na takie załatwienie sprawy i fabryki nie uruchomiono.

Wieczorem udała się do Warszawy do ministerstwa delegacja, w skład której weszli przedstawiciele wszystkich związków zawodowych, oraz posłowie Szczerkowski i Waszkiewicz i odbyto konferencje z p. Simonem i dyr. dep. p. Ulanowskim.

Po dłuższej naradzie ministerstwo podzieliło zdanie robotników i oświadczyło, iż rząd nie dopuści do wydalenia starych robotników i wreszcie ministerstwo obiecało porozumieć się z ministrem handlu i przemysłu p. Kiedroniem i wezwać do Warszawy przedstawicieli firmy.

W międzyczasie na terenie fabryki Kindlera miały miejsce zajścia, które skończyły się poranieniem kilku robotników, gdyż ci mimo oporu ze strony firmy chcieli odbyć wiec na terenie fabryki.

Tylko dzięki interwencji posła Szczerkowskiego zajście zlikwidowano i robotnicy po odbyciu wiecu rozeszli się.

W związku z temi zajściami udała się wczoraj do województwa delegacja w osobach posłów Szczerkowskiego i Harasza, oraz delegatów fabrycznych wszystkich trzech związków, którą przyjął wojewoda Rembowski.

Pierwszy zabrał głos poseł Szczerkowski, który zobrazował przebieg zajścia w Pabjanicach i prosił, by p. wojewoda porozumiał się z ministrem spraw wewnętrznych

w celu wydelegowania do Pabjanic komisji dla przeprowadzenia dochodzenia i pociągnięcia do odpowiedzialności winnych krwawego zajścia.

Również delegaci, jako świadkowie zajść, przedstawili ich przebieg p. wojewodzie.

Przedstawicielka związku chrześcijańskiego Piechotkówna stwierdziła, że winę za zajścia ponosi komendant policji w Pabjanicach, gdyż zdaniem p. P., zawiadomił on robotników o mającej się odbyć wypłacie i dzięki temu doszło do zgromadzenia się robotników.

Policja biła robotników w niesłychany sposób, przyczem odznaczyli się policjanci nr. nr. 1396 i 1400.

Powyższe potwierdzili delegaci związków Oberle, Poseł. Koziróg i inni.

Delegacja domagała się przeprowadzenia ścisłego śledztwa i do czasu przeprowadzenia takowego, zawieszenia w czynnościach komisarzy policji w Pabjanicach i Łasku.

Po wysłuchaniu tych skarg **p. wojewoda oświadczył, że rząd przeprowadzi śledztwo z całą surowością i ci, których wina zostanie ustalona, pociągnięci zostaną do odpowiedzialności.**

P. wojewoda apelował do przedstawicieli związk., aby wpłynęli na uspokojenie umysłów robotników, gdyż leży to w interesie zarówno władz, jak i obywateli, by spokój panował w okresie sanacji skarbu, **a rząd postara się zatarg zlikwidować.**

Pomoc miasta dla bezrobotnych

Magistrat postanowił wystąpić do rady miejskiej o udzielenie mu dalszego kredytu na pomoc dla bezrobotnych, w sumie 65 miljardów. Z sumy tej 40 miljardów zamierza przeznaczyć magistrat na akcję zatrudniania bezrobotnych, prowadzoną przez wydział gospodarczy i 25 miljardów na obiady bezpłatne, wydawane przez wydział opieki społecznej.

Rewizja w lokalu niezależnych socjalistów.

Nocy ubiegłej przeprowadził urząd śledczy rewizje w lokalu partji niezależnych socjalistów przy ul. Piotrkowskiej 22.

Śledztwo na tle zebranego wielkiej ilości materjału dowodowego okryte jest, jak dotychczas, tajemnicą.

Przed lokalem partji wystawiono posterunek policyjny.

Chciała być młodszą o 3 lata.

Odpokutuje za to za 3 lata.

Sąd okręgowy w Łodzi pod przewodnictwem sędziego O. Zaborowskiego rozpatrywał sprawę przeciwko Ninie Rozenblum, oskarżonej o to, że dnia 26 czerwca 1923 r. zgłosiła się do V komisarjatu P. P. w Łodzi, celem zameldowania się.

Przy sprawdzaniu jej dowodu osobistego zauważył posterunkowy Marcin Grudzień, że ostatnia cyfra roku urodzenia jest przerobiona, a mianowicie „4" na „7".

Na zasadzie powyższych danych urząd prokuratorski przy sądzie okręgowym w Łodzi oskarża Ninę Rozenblum, lat 29, o to, że przerobiła rok urodzenia 1894 na 1897 i tak przerobiony dokument użyła jako autentyczny, przedstawiając go władzom policyjnym.

Prokurator Jan Skabiczewski, wskazując na fałszerstwo prawnego dokumentu, domagał się ukarania.

Sąd skazał Ninę Rozenblum na 1 miesiąc aresztu i karę zawiesił na 3 lata.

Niech to będzie przykładem dla naszych pięknych pań tak wstydliwie przyznających się do prawdziwego swego wieku. (p)

GAZETA HANDLOWA

„GŁOS POLSKI" Łódź 23 marca 1924 r.

Refleksje gospodarcze.

Kalejdoskop powojenny.

Rozejrzyjmy się dziś w przemianach, które uderzają na różnych widowniach świata.

Oto jak felietonista wiedeński opisuje zmniane scenerji w stolicy naddunajskiej.

Ta stara rezydencja, będąca dziś olbrzymią głową na małym kadłubie, stała się stolicą giełdy i banków. Republikanizm austrjacki zdemokratyzował stosunki w tym tylko sensie, że dokonał się wielki przewrót niektórych warstw społecznych. Arystokracja szlachecka zubożała, nawet dawna plutokracja po części upadła, a ukazali się na jaśni „nauveaux-riches'e", panoszący się zuchwale.

Przypomina to podobno czasy dyrektorjatu we Francji, gdy po okresie sankulotyzmu nastał okres bogactwa — oczywiście różnych powojennych oriwestów z bankierem Ouvrardem na czele.

Owóż takie obyczaje zapanowały dziś w Wiedniu. Upadek Berlina, jako ogniska giełdowo-bankowego nadał Wiedniowi przywileje finansowe. Dla wielu zręcznych spekulantów fontanny przybytku Mammona na Schottenringu biją mlekiem i miodem. Nowobogaccy śladem Ouvrarda zajmują stare pałace po podupadłych arystokratach i wyprawiają w nich orgje zbytku. To zakłóca reformy gospodarczo-skarbowe, które z takim wysiłkiem zaprowadził ks. Seipel. Giełdziarsko-fchwiarski wrzask Schottenringu i jego nowych zdobywców prowokuje niezdrowe nastroje społeczne. Ten przepojony demoralizacją „republikanizm" wiedeński, oparty o pogoń za bogactwem, za rozkoszą i przepychem, budzi tem większe zgorszenie, że warstwy robotnicze i inteligencja znajduje się wciąż w niedostatku.

* * *

Inny obrazek szkicuje korespondent londyński.

Reforma w polityce socjalnej Macdonalda budzi zdziwienie po obu stronach Rubikonu. Robotnicy wyczekują, ale nie tają swego zdenerwowania. Nie widzą w tem szczególnej dla siebie satysfakcji, że katarynjarz londyński włączył obecnie do swych melodji „Czerwony Sztandar". Natomiast konserwatyści i liberalni z zainteresowaniem wczytują się w organy Labour Party. Główny organ „Daily Herald" jest rozchwytywany. A co w nim szczeg. zadziwia, to fakt, że poprzez artykuły, uderzające na kapitał, przedostają się tam informacje z City o usposobieniu na „Stock-Exchange" o stanie kursów zagranicznych. Anonse handlowe „Daily Herlada" rosną tam w sposób gwałtowny. Jako „pendant" do tego występują zmiany w prasie burżuazyjnej, gdzie notuje się wszelkie wiadomości z ruchu związków zawodowych z życia Labour Party. Ale są to tylko zewnętrzne oznaki ewolucji. Wewnętrznych zgoła jeszcze brak. Macdonald broni tak samo jak dawn. Churchil kredytów na statki wojenne. Nie zmienia bowiem faktu, że za argument używa nowy premjer starej maksymy: Si vis pacem para bellum". Jest to przecie motyw raczej z melodji... konserwatywnej... „Fair play", ulubiona maksyma angielska, nie znalazła jeszcze urzeczywistnienia w polityce socjalnej Macdonalda. Nie może za to uchodzić uznanie rządu sowieckiego, bo temu przyklaskuje i City, pragnąc nawiązania stosunków handlowych z Rosją.

Oczywiście każdy trzeźwy polityk przyzna, że to wyczekujące stanowisko Macdonalda przemawia na jego korzyść. Rządzi się on zmysłem rzeczywistości, a nie porywami demagogji. Nazewnątrz wszakże sprawia to wrażenie paradoksu, iż gdy przyszedł do władzy wódz partji pracy, nic on jeszcze dla pracy nie uczynił i lawiruje prawie tak samo, jak obrońca kapitalistycznych form — Lloyd George.

I oto powtarzają sobie w Londynie francuuskie przysłowie: **Im bardziej się zmienia, tem bardziej wszystko pozostaje po dawnemu.**

* * *

Zato w Berlinie panują nastroje zmienne. Oczekiwano tam walnej pomocy właśnie ze strony Anglji. Marcowe Idy chmurą przesłoniły złudzenia. Macdonald i tu się nie kwapi z decyzjami, mogącemi przeciąć aljanckie stosunki z Francją. Jest znów moment wyczekiwania. Atoli sytuacja gospodarcza Niemiec nie pozwala na pasywizm finansowy. Marka rentowa nie ocaliła sytuacji. Wprawdzie wahania ustały i marka ta jest równa trylionowi marek papierowych, albo dziesięć 42-gich dolara, ale trwa to dopóty, póki marka rentowa nie wychyli się na rynek międzynarodowy. Nawewnątrz wystarcza pewność zamiany na listy zastawne rentowe, poręczone całym majątkiem narodowym. Na zewnątrz nie jest to pieniądz.

Tedy Niemcy przystępują do trzeciej gradacji walutowej. — Obok marki papierowej i marki rentowej, powołana zostaje do życia waluta złota na potrzeby regulowania wypłat zagranicznych. Walutę tę wypuszczać będzie „Niemiecki bank dyskontowo-złoty" (Deutsche Golddiskontobank). Kombinacja ta jest dziwnie powikłana. Bank ma posiadać prawo emitowania biletów kredytowych, płatnych w złocie, w sumie 100 milj. Będą one opiewały na funty szterlingi, aby już zewnętrznie związane zostały z rynkiem międzynarodowym. — Pokrycie będzie w połowie zabezpieczone złotem, banknoty zaś będą wypuszczone tylko jako ekwiwalent za zdyskontowane 3-miesięczne weksle handlowe i będą płatne w czekach na Londyn lub w angielsk. banknotach funtowych. Dla wewnętrznego obiegu nie są one przeznaczone.

Na cel założenia tego banku zostaje zgromadzona suma 500 milj. marek w złocie, z czego część dostarczy krajowe konsorcjum, a część konsorcjum międzynarodowe.

Jest to, jak się zdaje, jedyny tym razem sukurs, oczekiwany ze strony Anglji i Ameryki. Do tej pomocy rządy tych państw chcą przyłożyć rękę bodaj we własnym interesie. Pomysł owego banku stanowi „novum" w stosunkach finansowych. W związku z całą skomplikowaną już organizacją pieniężną w Niemczech, będzie to budowa osobliwie sztuczna. Teorji monetarnej, tak już bogatej w zawiłości i subtelności, przybywa nowy eksperyment. Kalejdoskop powojennych doświadczeń pieniężnych zabarwia się znowu jaskrawo.

Ale jeden szczegół jest dla nas w tym eksperymencie godny uwagi. System banku dyskontowego wypuszczającego noty złote tylko pod bezpieczeństwo weksli kupieckich, bardzo przypomina projekt, z którym w swoim czasie zaznajamiałem czytelników. Z projektem takim, szeroko umotywowanym, wystąpił finansista pochodzenia polskiego, Henryk Lowenfeld, który go wyjaśniał w Warszawie w towarzystwie ekonomistów i który po angielsku i niemiecku wydał pracę, tej myśli poświęconą. P. Lowenfeld przewiduje, że cały system pieniężny na świecie opiera się na tem najlepszem zabezpieczeniu kredytowem.

Byłoby rzeczą osobliwą, gdyby właśnie bankructwo Niemiec dało sposobność do udowodnienia, że pomysł p. Lowenfelda, ze stanowiska teorji bardzo głęboko ujęty, posiada siłę talizmanu najlepszej waluty.

St. A. Kempner.

Rynek pieniężny.

Warszawska giełda urzędowa.

WARSZAWA 22 marca (Pat). — Na dzisiejszej giełdzie urzędowej notowania były następujące:

GOTÓWKA.

Dolary 9.350—9.300
Franki francuskie 490
Funty 40.150—39.950

CZEKI.

Belgja 392,5—386,8
Holandja 3.460—3.437,5
Londyn 40,250—39.950
Nowy Jork 9350—9300
Paryż 495—489,5
Praga 271,25—264
Szwajcarja 1619—1608,5
Wiedeń 132,1—131
Włochy 402,2—398,575
Fr. zł. 1.800
8 proc. poż. 15—15,025—15
Bony złote 1,35—1,4
Miljonówka 1,1—1,075
Poż. dolar. 5,635—5,660—5,65

Warszawska pogiełda wieczorna.

Dolary	9.550.000
Rubel złoty	5.200.000

AKCJE.

Akcje bez zmian.

Końcowe notowania w Zurychu.

Zamknięcie giełdy

ZURYCH, 22 marca. — (Pat). Dzisiaj notowania były następujące:

Holandja	213 60
Nowy-Jork	578,12
Londyn	24,87
Paryż	30,60
Medjolan	24,90
Praga	16,77 50
Budapeszt	0,0085
Belgrad	7.10,00
Sofja	4,22
Bukareszt	3, 5
Wiedeń	0,0081,50

Notowania giełdowe w Londynie.

LONDYN, 22-go marca (Pat) Zamknięcie giełdy.

N. York	429 75
Francja	81.27,00
Belgja	102,50
Włochy	99,50
Szwajcarja	24,80 00
Hiszpanja	33.0 ,50
Portugalja	1 68
Holandja	11 62,75
Dania	27.50 50
Norwegja	31 30,50
Szwecja	16.25 50
Helsingfors	171,75
Niemcy	bilj. 19.00
Austrja	3 4.50
Praga	148,00

Urzędowa giełda gdańska.

GDANSK, 22 marca. (Pat). — Na dzisiejszem zebraniu giełdy gdańskiej notowano w guldenach gdańskich:

Warszawa (za miljon)	0,618—0,622
Marka polska za miljon	0 635—0 637
Dolary (za 100 dol.)	578,80—581,70
N York	580,05—582,95
Paryż	30 62—30 78
Londyn	25 0—25 00
Berlin za 100 biljonów marek niemieckich	150,6/2—151 38
za 100 marek rentowych niemieck.	131,171—131,829

Mąka drożeje.

Na rynku zbożowym panuje tendencja zwyżkowa. Pszenna mąka krajowa sprzedawana jest po 840.000 (cena poprzednia 810,000—820,000) za klg. najlepszego gatunku, amerykańska zaś po 950.000 (bez zmiany). Mąka żytnia sprzedawana jest również po cenach wyższych. Pod tym względem bardzo niepokojące informacje napływają z prowincji. W pow. grójeckim cena żyta podskoczyła odrazu z 12 do 18 miljon. mk. za 100 kg. Narazie jednak nowa fala drożyzny żyta nie dotknęła jeszcze Warszawy. Chleb pytlowy 50 proc. wypiekany z mąki prowincjonalnej sprzedawany jest w dalszym ciągu po 580 tys. mk., z mąki zaś przemiału warszawskiego po 618,000 mk. za kg. w detalu.

Urzędnicy Widzewskiej Manufaktury, Cegielniana 20, z okazji zaślubin córki p. Dyr. Zemla p. Haliny z p. Dr. Adolfem Markowiczem składają, zamiast kwiatów

mk. 420.000.000

na następujące cele:

na Dom Sierot, Zgierska 38 mk. 70,000,000.—
„ Dom Starców, Pomorska 91 mk. 70,000,000
„ Klinikę Położn., Sienkiewicza 83 mk. 70,000,000
„ Chrześc. Tow. Dobroczynności, Dzielna 52 mk. 210,000,000

Gabardiny
najmodniejsze desenie i gatunki zagraniczne i krajowe
na **ubrania męskie i kostjumy damskie**
oraz wszelkie inne wyroby manufakturowe
Milner i Tenenbaum
Piotrkowska 38. Tel. 19-95.
Warunki najdogodniejsze
Bogaty wybór

Bergmann'a

MOTORY i generatory.
Aparaty elektryczne.
Materjał instalacyjny,
Oryginalne rurki izolacyjne oraz przewodniki i Kable
poleca ze składu w Łodzi oraz wprost z fabryki po cenach hurtowych
Reprezentacja na Województwo Łódzkie
„FERRO-ELEKTRICUM"
Spółka Handlowo-Techniczna z ogr. odp. Łódź, ul Przejazd 56. Tel. 11 69

Wszystkim wiadomo,
iż najlepszą i najsmaczniejszą jest
HERBATA
E. W. I. G.
№ № 17 i 24.
Żądać wszędzie.

Żurnale mód
Ch. Rejder
Łódź, Cegielniana № 6, popr. ofic. II p. 602—2

Ważne dla tapicerów!
Gobeliny, plusze, ceraty, sprężyny, morska trawa 30 procent. tańsze jak wszędzie. — Łódź, Wschodnia № 26 A. I. Pakuła 6'4—

WEKSEL
zaginał za № 1175 na sumę zł. 500.—, z wystawienia Sz. Lewkowicza, nazlecenie D Feldbrilla pł. 20 maja w Łodzi, Solna №9 Ostrzega się przed nabyciem takowego. 5 3—3

„Czystość"
Piotrkowska 44.
Przyjmuje trocinowanie, cyklinowanie i froterowanie posadzek oraz sprzątanie biur i czyszczenie wystaw. 532—2

L. Adler, Łódź
poleca **wagonowo po cenach Kopalnianych:**
Węgiel górnośląski światowej marki Koncernu „Giesches Erben"
Koks górnośląski z pierwszorzędnych koksowni oraz dostarcza ze składu w dowolnej ilości.
Biuro sprzedaży: Zakątna 13 Skład przy bocznicy kolejowej: Konstantynowska 87 487—3

Majster
na trykotowe maszyny
Rundmaschinen
rutynowana samodzielna siła z kilkunastoletnią praktyką przyjmie odpowiednią posadę od zaraz, może być na wyjazd. Oferty do Adm. „Głosu" dla „Babicza" 543—2

Na raty! Na raty!
MEBLE tanie i modne!
Całe komplety oraz pojedyncze przedmioty wykonywujemy w naszym zakładzie podług najnowszych modeli
UWAGA: Udzielamy gwarancji za solidne wykonanie. 99—4
Franciszek Krzyżowski i S-ka
Zakład Stolarski w Łodzi, ul. Napiorkowskiego № 7, przy Górnym Rynku

Nasiona wszelkie i narzędzia
polecają składy
L. Jasińskiego
prowadzone od 1870 r. w Łęczycy
Oddział w Łodzi, Andrzeja 10.
Cenniki wysyła się na żądanie. 81-6

PRACOWNIA KOŁDER
watowych i puchowych.
L. Landau
Konstantynowska 10.
1315—3

B. Russka długoletnia nauczycielka
udziela lekcji pisania na maszynach
różnych i najnowszych systemów z dokładnem objaśnieniem konstrukcji i hektografji.
Udziela również **lekcji Korespondencji i arytmetyki handlowej.** Łódź u. Kilińskiego (Widzewska № 89 (dawniej 53), m. 5, (obok poczty) 28—1

„Cafe Cristal" dawniej „Niespodzianka"
Piotrkowska 118.
Polecamy wyborową kuchnię, którą prowadzimy pod kierunkiem sił fachowych, jak również wyborowe ciasta, torty, plombiry i t. p. Piwo na miejscu.
Pozostają z poważaniem
Czesław Walkowski, Władysł. Kowrakt, Marjan Dobroszycki.
UWAGA: Ceny konkurencyjne. 638—1

Cyrk Ciniselli
Dziś 2 przedstaw. o g. 4 dla dzieci wejście bezpł.

Dziś, niedziela 23 marca r. b. 35 dzień wielkiego międzynar. turnieju walki francuskiej o nagrodę **5000 franków.** — Dziś po wylosowaniu walczą 3 pary:

I PARA 2-ie spotkanie dwóch niezwyc. zapaśn., kto—kogo? **Peterson—Ch. Michelson** (Dania) żyd. zas. (Libawa)

II-ga PARA **Rosencwajg — Ramela** (Makabi) (Łódź)

III-cia PARA: **Grik's-Śpiewaczek** (Łotwa) (Czechosłow.)

ponadto cały wspaniały program cyrkowy.—

GRAND--KINO
Dziś i dni następnych!

Strzeż się przyjaciół

Dramat w 7 akt. znakomitej reżyser. D.W. Griffitha Wytw. First National New-York

W rolach głównych: **Henry Walthall i Helena Handwick**

MEBLE BIUROWE AMERYKAŃSKIE

CAŁKOWITE AMERYKAŃSKIE URZĄDZENIA BIUR
CENY ZNACZNIE ZNIŻONE! — GWARANCJE!
EDWARD TELATYCKI
Tel. 10-63. Łódź, Piotrkowska 43. Tel. 10-63
1476—1

KOMUNIKAT.

Zarząd Stowarzyszenia Handlowców Polskich m. Łodzi, Piotrkowska 108,
podaje do wiadomości swych członków, że stosownie do § 23 Statutu w sobotę dn. 29 b. m. o godz. 8-ej wiecz. odbędzie się w lokalu własnym

Ogólne Roczne Zebranie

członków Stowarzyszenia, prawomocne bez względu na ilość obecnych (§ 5 Statutu).

Porządek dzienny obejmuje:
1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Odczytanie protokułu z poprzedniego Og. Zebrania;
3) Sprawozdania: Zarządu, wydziałów i sekcji z działalności za rok 1923.
4) Sprawozdanie rachunkowe za rok 1923;
5) Odczytanie protokułu Komisji Rewizyjnej;
6) Budżet na rok 1924;
7) Wybory: 12 członków Zarządu, 6 zastępców i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
8) Wnioski Zarządu;
9) „ członków (które powinny być złożone najpóźniej na 8 dni przed Ogólnem Zebraniem.

G. E. Restel i S-ka

Piotrkowska 100
Angielskie materjały nadeszły
Na składzie wielki wybór materjałów na ubrania męskie i damskie pierwszorzędnych firm krajowych.
583—3

Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi

Sp. Akc.
Piotrkowska 74,
podaje do wiadomości, że z dniem 24 marca r. b. przystępuje **do wymiany świadectw** tymczasowych **VIII emisji**
Banku Handlowo-Przemysłowego w Łodzi
na oryginalne akcje. 670—1

Uwaga metalowcy!

Zarząd Zw. Zaw. Rob. Przem. metal. w Łodzi
zawiadamia członków związku, **iż 25 marca r. b., o godz. 10 rano** w sali Okr. Kom. Zw. Zawod., ul. Dzielna 50, odbędzie się

Walne Zebranie.

Sprawy bardzo ważne. Obowiązkowa obecność wszystkich członków.

ZARZĄD.

Szpul (cewkowe) - trajbmaszyny i snowadła (Baumstühle)

gotowe i na zamówienia poleca
Karol Krencjasz
Łódź, ul. Główna Nr. 11.
Wykonywa montaże, wszelkie reperacje oraz wyrabia śruby. 554—3

Nowoczesnych tańców

jak: One-Step, Boston, Shimmy, Java, Tango-Milonga, Blues Fox i innych
może każdy się nauczyć w ciągu 5 lekcji w Szkole Tańców dyplomowanego nauczyciela
Henryka Henrykowskiego
Łódź, Wschodnia № 57.
Zapisy od 6—10 wiecz. w kancelarji przy szkole i do 8 po poł. w prywatnem mieszk przy ul. Gdańskiej 9.
UWAGA: Udzielam także lekcji prywatnie.

Dr. med.
Zeligsonowa
Choroby **kobiece skórne, i** weneryczne (kob.)
Usuwanie włosów na twarzy elektrycz.
Ul. 6 Sierpnia 1
Przyjmuje od 11 i pó do 3 i pół

Dr. Ludwik Falk
Choroby skórne i weneryczne
przyjm. od 10—12 i 5—7
Nawrot № 7.

Dr.
L. Prybulski
Choroby skórne, włosów weneryczne i moczopłc
Leczenie światłem Lampa kwarcowa i promieniami Roentgena.
Zawadzka 1.
Telefon 25-38.
Przyjmuje od 9—1 i od ... 8 ...

Lekarz-dentysta
Feliks Seidengart
Zawadzka 10
Przyjmuje od 10—1 i 3—7. 1725—10

Dr. E. Ekkert
Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe.
Kilińskiego 143
trzeci dom od Głównej.
Przyjmuje od 12—3 i od 7 — 9. Panie od 3—4.

Dr.
J. M. Haltrecht
Akusz. i choroby kobiece.
Przyjm. od 10—11 i 4—6.
Piotrkowska 26

Dr.
Z. Janiszewski
Choroby kobiece i akuszerja
Przyjmuje od 4—6 po poł.
Piotrkowska Nr. 132

Dr. Szumacher
Choroby skórne i weneryczne.
codz. przyj. od 5—7 poł. w niedz. i święta od 11—1 po poł.
Benedykta 1, (6-go sierpnia).

Rutynowany korespondent
przyjmuje na godziny korespon. w językach: polskim, niem., franc., i ang. Zgł. do adm. sub „175" lub też osobiście Pańska 11, m. 52, Natanson. 528—1

Poszukiwana
NIANIA
kobieta starsza do niemowlęcia, również **Kucharka** do kuchni i sprzątania pokoi. Tylko z dobremi świadectwami lub rekomendacją z głosić się: Kilińskiego 89 m. 26 (Widzewska). 535—3

LECZNICA lekarzy specjalistów
Piotrkowska 17 (drugie podwórze).
Przyjmuje chorych we wszystkich specjalnościach od g. 9—5 pp Cena za poradę 200 000 mk., operacje i opatrunki od umowy. Szczepienie ospy. Röntgendiagnostyka (leczenie powierzchowne i głębokie). 520-4

Młody, energiczny
Korespondent,
władający gruntownie czeskim, niemieckim, rosyjskim i polskim językami, mający 8 lat praktyki biurowej, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty do „Głosu" sub. „Tom". 2500—2

Reprezentant: S. Gottlieb,
Łódź, Piotrkowska 120, tel. 7-37

Do właścicieli ogrodów!

Polecam **nawóz sztuczny** specjalny pod warzywa i inne plody rolnicze (warzywa) zawierający: 5,5 proc kwasu fosforowego, 6 pr. soli potasowej, 10 pr. azotu. Dla rolnictwa **sól potasowa 32 pr.,** pozatem **Wirówki do mleka,** pługi, brony, kultywatory, grabiarki, maneże 44 obrotowe, młocarnie szerokomłotne oryginalne Jaehnego z wytrząsaczem, parniki, siewniki, śrutowniki, sieczkarnie, wialnie, kosy, noże, łopaty, widły, papę dachową etc. po niskich cenach loco mój skład.
Edmund Nikel, Piotrkowska 234.

Na kredyt wszystkim,

a w szczególności P.T. Urzędnikom wszelkie towary manufakturowe;
madapolamy, kreasy, towary, bieliźniane, zefiry na koszule, pościelowe, prześcieradła, obrusy, ręczniki, szewioty, bostony, gabardiny, ubraniowe, kostjumowe, trote, satyny, podszewki, chustki, **jedwabne Koronkowe szale zagraniczne oraz pończochy** sprzedaje po cenach bardzo niskich i na dogodnych warunkach
I. Szperling
Łódź, Piotrkowska Nr. 39,
Telefon 21—24.
oficyna, lewe wejście I piętro

Reprezentanta

na Łódź poszukuje światowa fabryka wind osobowych i towarowych. Poważne oferty piśmienne przyjmować będzie we środę dnia 26 b m inż. R Gronowski, Grand-Hotel, od godz. 5 do 7 wiecz. 617—1

SPRZEDAWCĘ

ochrzczon., obeznajmionego z tutejszą i zam. klijentelą do większ. hurt. składu manuf. poszukuję od zaraz. Oferty z pod. pensji i ref. upraszam do admin. „Głosu" sub „P. A. 145". 406—3

-Piekarze-

PŁYTY zagraniczne, **RUSZTA** hertgusowe, oraz wszelkie maszyny wchodzące w zakres piekarnictwa poleca Pierwsza łódzka **fabryka maszyn piekarskich i cukierniczych**
L. Twardowicz
Konstantynowska Nr. 36 (Dom własny) 511—5

Podszewki krawieckie

na dogodnych warunkach w wielkim wyborze poleca **N. Bornstein** Główna Nr. 7, front I p. 84-3

Ważne dla Pań!

Pierwszorzędny damski krawiec M. Rozencwajg Wschodnia 40. Poleca na sezon wiosenny i letni najnowsze żurnale zagraniczne jakoteż przyjmuje kostjumy i palta podług najnowszych modeli paryskich. Wykonanie solidne. Kostjum 0 000 000, palto 50.000.000. 49—1

Zgubiono 3 klucze

kasowe na kółeczku. Znalazca zechce zwrócić **za wynagrodzeniem:** Piotrkowska 109, m. 15.

Panienka chrześc. lat 17, z 4-kl. wykszt., pół roczną prakt. biurową, władająca polskim i niemieckim i pisząca na maszynie, poszukuje posady praktykantki biurowej. Wymagania skromne Łaskawe oferty sub „A. M." do „Głosu".

Zakład Ogrodniczy F. Majkowskiego
zakłada ogrody owocowe i ozdobne Roboty sezonowe wykonywa najsolidniej. Posiada materjał w wielkiej ilości do zakładania ogrodów.
Piotrkowska № 92, front, I p., od godz. 12.30 do 2-ej i od 7 wiecz

3 pokoje

z kuchnią i wszelkiemi wygodami, w centrum miasta oraz całkowite komfortowe urządzenie meblowe **do odstąpienia.** Oferty do admin. „Głosu" sub „Komfort". 73—2

LECZNICA

dla przychodzących chorych
przy ul. Zachodniej 27, (róg Konstantynowskiej) —
Przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od godz. 9 do 5.30 pp Gabinet dentystyczny (leczenie, plombowanie, wprawianie zębów). Badanie, leczenie promieniami Roentgena, leczenie Finsenem i lampą kwarcową Szczepienie ospy. Analizy lekarskie Porada 2 miljony mk. Operacje, opatrunki i zabiegi od umowy. 40 1

SALA FABRYCZNA

z siłą 33x11 łokci od zaraz do wynajęcia. Ul. Zachodnia 16, u gospodarza.

Oskar Kahlert
SZLIFIERNIA SZKŁA I ODLEWNIA LUSTER.
Łódź, ul. Wólczańska Nr. 109.

Pracownia ubrań dziecięcych
„JADWIGA"
po dłuższem prowadzeniu pracowni w Warszawie wznowiła pracę w Łodzi
ul. Kilińskiego 60, m. 27,
lewa oficyna, druga sień
Tamże potrzebna podręczna i uczennica.

WYROBY FUTRZANE
L. Zusmanek
Piotrkowska 19
(w podwórzu) lewa 2-ga oficyna. 2-gie piętro. **Telefon 24-66.** 432—16

Żądać tylko

„DENSO"

KREM DO ZĘBÓW
ANTYSEPTYCZNY KOSMETYCZNY
WSZĘDZIE DO NABYCIA

Na wypłatę! **TOREBKI, pończochy, FIRANKI,**
JEDWAB, koszule męskie, płótno i wszelką manufakturę
PIOTR CHARI, Piotrkowska 37, (w podwórzu) 517—10

Szkoła Położnych

przy Sanatorjum **„Unitas" w Łodzi,** przyjmuje od dnia dzisiejszego zapisy na nowy kurs do **Szkoły Akuszeryjnej.** Początek wykładów 1 kwietnia r. b.
Zgłoszenia: Kancelarja Sanatorjum „Unitas" Łódź, Pusta 19, od 9—12 rano. 452—2

Herbatę

w najlepszych gatunkach, mieszankę, zestawioną na sposób rosyjski, po cenach przystępnych —
POLECAJĄ: 1676-20
Bracia Ignatowicz,
Piotrkowska 96, tel. 8-33.

Pokoju z kuchnią

z wygodami poszukuję w okolicy Nawrotu, Rozwadowskiej, Andrzeja, Przejazdu i Kilińskiego. Wiadomość u portjera, Przejazd 15. 72-4

3 pokoje z kuchnią

wraz z kompletnem urządzeniem nowoczesnem (Sypialnia, jadalnia, korytarz oraz pokój dla dzieci z pianinem) i wszelkiemi wygodami, (łazienka, światło gazowe i elektryczne etc.) w samem centrum miasta, do oddania. Tylko poważni reflektanci, posiadający wymaganą gotówkę w całości mogą kierować oferty sub. „S. H. do Administr. „Głosu". Wszelkiego rodzaju pośrednictwo wykluczone! 32—1

Potrzebna
zwiklarka
do rękawiczek na patent maszyny od zaraz. Wiadomość: Konstantynowska 28, u Braci Markowskich.

Baczność!

Fabrykanci i kupcy
Elegancka willa z nowoczesnemi wygodami i wykwintnymi meblami oraz z ogrodem owocowem do sprzedania lub wydzierżawienia. Toruń-Mokre, Kościuszki 42 Dzierzgowski. 632—1

CEGŁĘ

starą kupi w każdej ilości stolarnia Napiórkowskiego Nr. 7 przy Górnym Rynku.

NA RATY!

Wszelka garderoba damska i męska oraz białe towary, trikotina gabardina „Barbara" Łódź, ul. Kilińskiego 41, m. 10, lewa of. II piętro.

Wielka konkurencja!

Pierwszorzędny krawiec męski przyjmuje garnitury i palta po 40.000.000 mk., Przyjmuję także weksle.. Uwaga: w razie potrzeby garnitur zostaje wykonany w ciągu 3 dni.
Łódź, ul. Główna № 62, parter. **S. BERGER.** 75—1

Obwieszczenie.

W celu uskutecznienia wymiaru podatku od lokali za rok 1924, Magistrat m. Łodzi wzywa niniejszem wszystkich **właścicieli nieruchomości** (budynków i placów) na terenie miasta Łodzi, ażeby w myśl Ustawy z dnia 17 grudnia 1921 roku o zasileniu finansów miejskich (Dz. U. Rz. P. Nr. 2/22, poz. 6), oraz Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 94, poz. 747) złożyli do dnia **25 marca r. b. w Wydziale Podatkowym Pl. Wolności Nr. 2, pokój Nr. 7, spis wszystkich lokali** wraz z przynależnościami (wozownie, stajnie, lodownie, ogrody i t. p.).

W spisach należy wyszczególnić:
1. nazwiska i stanowiska lokatorów ewentualnie dzierżawców lokali,
2. komorne z 1914 roku w rublach, przybliżoną cenę za lokale, zajmowane przez właściciela lub oddane do bezpłatnego użytkowania; wysokość komornego za lokale, zajmowane przez właściciela domu lub oddane do bezpłatnego użytkowania, należy określić w rublach z roku 1914 drogą porównania tych lokali, z takiemiż lokalami oddanemi w najem w tym lub innym domu,
3. ilość okien, a przy lokalach przeznaczonych na zakłady przemysłowe, sale, składy, szopy, place i t. p. dokładny obszar w metrach kwadratowych.

Właściciele nieruchomości, którzy złożyli „deklaracje do wymiaru podatków miejskich na rok 1924", winni zawiadomić w powyższym terminie Magistrat **o wszelkich zmianach**, zaszłych po złożeniu wyżej wzmiankowanych deklaracji.

Za niezłożenie w terminie deklaracji względnie uzupełnień, złożenie nie prawdziwego lub niezupełnego zeznania, właściciele nieruchomości względnie dzierżawcy będą ukarani na mocy art. 65 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych karą pieniężną do wysokości 10-7,7 franków złotych.

Wszelkich wyjaśnień udziela w sprawie powyższej Wydział Podatkowy Magistratu (Pl. Wolności Nr. 1, pokój 8 a).

Łódź, dnia 20 marca 1924 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI
644—1 **Prezydent: (—) M. Cynarski.**

Erhart & Ehmann
Przedsiębiorstwo dla Budownictwa Specjalnego
CIEPLICE-SCHONAU.

Największe Przedsiębiorstwo tego rodzaju reprezentuje wykonuje, i dostarcza:
Budowy Kominów Fabrycznych
Obmurowania Kotłów wszystkich systemów.
Piece Przemysłowe dla wszystkich gałęzi przemysłu.
Piece Tunelowe dla ceramiki artystycznej i zwyczajnej
Izolacje i Ekonomizacje Kotłów i urządzeń parowych.
Materjał Szamotowy i Izolacyjny.
25letnie **doświadczenia fachowe, najpoważniejsze referencje.**
Generalne Przedstawicielstwo na Polskę:
Biuro Inżynierskie Dr. Inż. Antoni Cieślewski
Kraków, Gertrudy 2. Telefony: 3434 i 4393.
Kosztorysy bezpłatnie. Wydelegowanie inżynierów na życzenie wg. umowy
Poszukuje się podzastępców. 53—2

Klub Sportowy „Kruschender"
w Pabjanicach
urządza 24-go i 25-go marca r. b. o godz. 7-ej wiecz. w kinoteatrze „LUNA" w Pabjanicach,
Zawody
walk francuskich
oraz boksu
pod kierownictwem znanego mistrza **p. Stanisława Pytlasińskiego** z Warszawy.
W zawodach wezmą udział: **Klub Atletyczny z Warszawy, Łódzki Klub Bokserski z Łodzi i Pol. Państwowa m. Pabjanic.**
Pomiędzy innymi wystąpią w zawodach bokserskich znani amatorzy pp. Gerbich, Borowski i Miazio. 524-1

Klinika Położnicza
przy Tow. „Linas Hacholim", Południowa 19
przyjmie
wykwalifikowane: akuszerki, pielęgniarki, gospodynie i sekretarki.
Oferty złożyć do kancelarji Kliniki własnoręcznie. 2570—3

Sala Filharmonji. **W czwartek, dnia 27 b. m.** o godz. 8.30 wiecz.
Stanisław Przybyszewski
wygłosi jedyny odczyt n. t.
Czarownica i czarna magja
Bilety sprzedaje kasa Filharmonji. 610—1

Dyrekcja koncertów: Alfred Strauch.
SALA FILHARMONJI.
DZIS, dnia 23 marca 1924 r. o godz. **4-ej** po poł.
Koncert POPOŁUDNIOWY
Wykonawcy programu:
Marja Mokrzycka
Primadonna Opery Warszawskiej.
Adam DOBOSZ
Tenor liryczny Opery Warszawskiej.
Przy fortepianie. dyr. Teodor RYDER.
W programie: Bizet: Poławiacze pereł". Czajkowski „Eugenjusz Onegin" Moniuszko „Halka" Puccini: Duet z op. „Madame Butterfly" Oretlie: Duet z op. „Chopin" oraz różne pieśni.

WTOREK, dnia 25 marca 1924 r. o godz. **4-ej** po poł.
Koncert POPOŁUDNIOWY
Tańców Klasycznych
Wykonawczyni programu.
Halina Hulanicka
Przy fortepianie:
Zofja **Hulanicka-Jaroszewiczowa.**

Środa, d. 26 marca 1924 r. o g. 8.30 wiecz.
Enoch ARDEN
Poemat Alfreda Tennysona w przekładzie St. Koźmiana z ilustracją muzyczną Ryszarda Straussa.
Wygłosi:
KAZIMIERA
Rychterówna
Przy fortepianie: Janina Hlasiewicz-Stojałowska.
Bilety na powyższe koncerty do nabycia w kasie Filharmonji codziennie od godz. 10—1-ej oraz od 5—7-ej wiecz. 465—1

Blacharz
obznajmiony z wszelkiemi budowlanemi i fabrycznemi robotami, poszukuje. Oferty składać do Adm. „Głosu Polskiego" pod „E. H. P." 541—5

MASZYNY do pisania liczenia
Mercedes, Royal, Underwood, Remington, Smith Premier, A E G, Fox
Commercial, Regina, Orga, Adler, Kappel, Hammond, Comptometer, Thales
nowe i używane w wielkim wyborze poleca
Sp. Handl. **Wojewódzki i Leżon**
Łódź, Sienkiewicza Nr. 35, tel. 13-34.

Ogłoszenia drobne
Po 75.000 mk. za wyraz.
Dla poszukujących pracy mk 50.000 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie 500.000

Nauka i wychow.

Dyplomowana nauczycielka udziela lekcji francuskiego. Ceny przystępne. Oferty sub „Nauczycielka" do „Głosu". 620—1-n

Student ma kilka godzin wolnych Specjalność: matematyka i fizyka Przygotowuje do matury. Wiadomość: Konstantynowska 22 m. 4. 471—4-n

Student udziela lekcji w zakresie szkoły średniej Przejazd 6 m 2.

Ważne dla Pań! Przyjechałam z zagranicy i nauczam nadal każdą z pań kroju i szycia w przeciągu jednego miesiąca za 12 złotych polskich podług kursu franka waloryzacyjnego. Uwaga: Przyjmuję również lekcje prywatne po 30 złotych miesięcznie Pańska № 9 m. 33 Szwarcu Grynblata 65-1 n

W 25 lekcjach wyucza absolwent Akademji Handlowej (student polit.) cały zakres nauk handlowych. Buchalterji uczy metodą nowoczesną, ułatwioną, Ceny niskie. Wiadomość u gospodarza ul. Ogrodowa 20. 590—2 n

150000 godzina. Rutynowany pedagog udziela korepetycji przygotowuje do egzaminów, Wszystkie przedmioty Języki nowożytne, Gwarancja. Konstantynowska № 25 m. 20, 2—5.

Kupno i sprzedaż

A A. Kupuję meble, dywany, futra garderobę, maszyny do szycia oraz samowary Płacę najlepiej. Łaźnik, Benedykta № 28 45-10 k

Do sprzedania pies „Doberman" czystej rasy 1 r 3 m. z tresurą. Wiad.: Krucza № 10. 724—3-k

Gramofon w dobrym stanie kupię. Of. do „Głosu" pod „R." 43—1-k

Kanarki do sprzedania z dobrym śpiewem a także pies japoński ul. Nawrot № 54 m. 3 drewniany dom 35 1-k

Koń 4 letni pociągowy do sprzedania tanio byle zaraz Hotel Polski pokój 5. 97-2-k

Okazyjnie do sprzedania dwie szafy i para łóżek mahoniowych z materacami, kredens, stół do rozsuwania, 6 krzeseł dębowych i lustro Wiadomość: Główna 55 m. 11. 9-1 k

Okazyjnie do sprzedania szafa o trzech skrzydłach lustrzana i dwa łóżka z materacami prawie nowe Wiadomość ul. Piotrkowska 152. sklep B-ci Barcz. 654—5 k

Okazyjnie tomankę, 6 krzeseł dębowych, łóżka z materacami i leżankę sprzedam Cegielniana № 64, m. 9. 651—1-k

Powóz, wolant, karetka, bryczka, rojwaga, towarowa bryka do sprzedania. Ul. Kilińskiego № 52a. 2525—4 k

Pomnik granitowy z krzyżem za 120.000.000 mk. do sprzedania oraz maszyna Singera za 220,000,000 mk. Płocka 1 sklep. 679—1-k

Sprzedam kredens stół, krzesła otomanę tremo, szafę, bieliźniarkę, łóżka Piotrkowska 189-9. 646 6 k

Sprzedam maszynę do szycia bębenkową Singera gabinetową Łódź Chojny ul. Mazurska 4, Jan Kamecki. 650—1-k

Sprzedam maszynę damską Singera Orla № 12, m. 21. 656—1 k

Samochód „Nexar-Suim" sześcioosobowy 30 H. P. w dobrym stanie, na chodzie, zaraz do sprzedania. Wiad.: Składowa № 42-Koszary-Kasyno Oficerskie. 574—3-k

Sprzedam używaną szafkę z lustrem biurko, szafę i parę łóżek Krucza № 4 m. 18. 4 2 k

Sprzedam tanio dwa łóżka dębowe ze stolikami nocnymi. Ul Nowo-Cegielniana № 66 m. 4. 544—3—k

Sprzedam parę łóżek, tremo, stół, szafę, etażerkę, słupki i wannę cynkową. Napiórkowskiego 25 m. 22 (Staro-Zarzewska)

Z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania używany garnitur salonowy, 2 marmurowe umywalnie, sofa i żyrandol gazowy. Ul Piotrkowska № 106 m. 4. 585-2 k

Posady i prace.
Poszukiwane

Dobra kucharka poszukuje zajęcia na przychodnie Of. do „Głosu" dla „Kucharki" 548—3—pp

Dobry kupiec poszukuje zajęcia wymagania skromne Mogę złożyć 500 dolarów Zapewniam zadowolenie. Oferty łask do „Głosu" pod „M. K. 500" 573 2-pp

Krawcowa znająca dobrze krój i szycie poszukuje posady Dzielna 25 m. 22. 538 3-pp

Rządca z praktyką niemieckiego rolnictwa poszukuje posady w większym lub mniejszym majątku Oferty proszę składać do „Głosu Polskiego" pod „L.O." 572—1-pp

Zaofiarowane.

Kosmetyczny masaż twarzy środek przeciwko piegom i liszajom naturalne farbowanie włosów — Zielony Rynek 6 m. 5, front II piętro. 48-1 pz

Potrzebny służący 16—18 lat ze świadectwami, pościelą. Wiadomość Zielona № 8 m. 10 od 4—6. 84 2-pz

Potrzebna służąca do restauracji róg Pańskiej i Karola. 576—3 pz

Poszukiwane panienki do początkowej pracy. Fabryka wyrobów dzianych Tenenbaum, Dzielna 39. 2600—1—pz

Potrzebna zdolna prasowaczka. Pańska 54. 3-2-pz

Potrzebny czeladnik na damską pasową robotę ul. Pańska 6 9-1-pz

Poszukuje się osoby (izraelitki) do starszej pani i gospodarstwa ul. Piotrkowska № 56 m. 9. 662—1-pz

Potrzebny czeladnik stolarski i chłopiec do praktyki Zgierska 144. 619—1 pz

Poszukuje się czeladników krawieckich na robotę damską Traugutta 9 Kenigsberg 622—1-pz

Politurowaczkę do mebli przyjmie stolarnia Napiórkowskiego 7, przy Górnym Rynku. 627—1-pz

Stolarzy na meblowe roboty przyjmie stolarnia Napiórkowskiego 7, przy Górnym Rynku. 64—1-pz

Stolarze na meblowe roboty mogą się zgłosić. Wodna 19—stolarnia 507-5-pz

Trzy zredukowane urzędniczki, młode panny, katoliczki, miłej powierzchowności, wesołego usposobienia, inteligentne, pragną poznać w celu matrymonjalnym trzech panów do lat 45, bez różnicy wyznania, na dobrych stanowiskach. Tylko poważni reflektanci zechcą podać swe oferty ze szczegółowemi informacjami do adm. „Głosu" pod „Trzy zredukowane" 689—1 pz

W pracowni krawieckiej spodni przy ul Orla № 12 potrzebni są na stałą robotę: prasowacz, szwaczka i uczennica. 580-3 pz

Lokale, mieszkania

Do wynajęcia pokój ładnie umeblowany z utrzymaniem Of „Głos" „Śródmieście" 647—1-m

Mieszkanie pięciopokojowe z wygodami w śródmieściu odstąpię. Zgł. do niniejszego pisma pod „Front I-sze piętro". 582—3-m

Pokój poledn... bez mebli szukiwany w ulicy Nawrot, ...czańskiej, ...cińskiej lub ... la Wiad.: Gł... № 37, m 51 Śliwiński 47...

Pokoju kawalerskiego lub przy ... nie poszukuje młody człowiek Of sub „K. K." „Głosu". 5...

Zamienię dwupokój słoneczny, kuchnia w re... Rzgowskiej ... kiż w okolicy Placu Wolności ewentualną ... ta. Oferty do „Głosu" pod ... G. 540-...

Interesy handlowe

Duży sklep z urządzeniem i mieszkaniem w centrum do sprzedania ... na przystępnych ... Wiadomość: S... kiewicza 0, m. ... 60-...

Poszukuję wspólniczki ... z 3 miljardami ... rek do prowadzenia handlowego interesu. Oferty „Głosu Polsk." ... „Wspólniczka" 565-...

Sklep z mieszkaniem lub bez ... sprzedania ... dzalna 82 wej... z Częstochow... 626-...

Lokal ... metra, ... szybę do 35 ... oraz narzędzia ... sarskie sprzeda... Wiadomość u go... podarza, ulica N... piotrkowskiego ... 4.9-5

Ogłoszenia różne

Meble podług najnowszych modeli sypialnie, stołowe i gabinety wszelkie ... zanie i z... przyjmuje zak... stolarski Lubels... № 6 przy Napiórkowskiego. 648-1...

Na Wiśniowe, Gó... rze do wynaj... cia letnisko ... pokoje z kuchnią w pięknem po... żeniu. Wiadomość Piotrkowska 1... prawa ofic. pierwsze piętro Mora... ska. 655-...

Przybłąkał się pies wilk znajduje się przy ul. Połu... wej 25. Kulawy ... mogę przedtem ... wg ... sławy ... ... za świadectwem ... ... z dozorcy ... 620—1...

Zaginął pies rasy „Doberman" ... prowadzić za wynagrodzeniem Al. Kościuszki 55 wiadomość u dozorcy 651—1-...

...000 0... ... przy inteligentnej rodzinie Piotrkowska 225, m 5 665—1-...

Zagubione dokum.

Przybyszewski Zygmunt zgubił tymczasowy dowód osobisty wyd w Będzinie, oraz książeczkę wojskową wyd. w Łodzi 625—4-z

Majster

tkacki desynator przyjmie posadę od zaraz. Specjalność na bawełnę Łask. zgłoszenia do „Głosu" sub „Manipulant".

ZGUBIONO świadectwo wyzwolenia cechu kowalskiego, świadectwo firmy John i świadectwo firmy B-cia Cygelberg, wydane na imię Bolesława Rycińskiego. Łaskawy znalazca zechce zwrócić, ul. Górna 8. 614—1

Redaktor i wydawca **Marceli Sachs.** W drukarni „Głosu Polskiego" Piotrkowska 86. Redaktor odpowiedzialny **Władysław Magalski.**